

**O projekcie najlepiej świadczą słowa osób,
które w nim uczestniczyły**

**Справжню цінність проєкту найкраще
відображають слова його учасників**

.....

***Dziękuję za to, że mogłam spojrzeć w niebo i widzieć
gwiazdy, a nie samoloty wojskowe.***

***Дякую за те, що я могла поглянути на небо і
побачити зорі, а не військові літаки.***

***Dziękuję za możliwość wypowiedzenia się, aktywnego
udziału w konferencji, to niesamowite, że mogliśmy
wziąć w niej udział, będąc studentami, dzięki temu
czuję, że mój głos jest ważny.***

***Дякую за можливість висловитися, взяти активну
участь у конференції, це дивовижно – мати
можливість участі, будучи студентом, це дає мені
відчуття, що мій голос важливий.***

Nie przyjechaliśmy tu spać, tylko żyć – wyśpiemy się w Ukrainie!

Ми приїхали сюди не спати, а жити – ми виспимось в Україні!

Poznań 2025

STUDENCKI PROJEKT POLSKO-UKRAIŃSKI RAZEM

**PRZESTRZEŃ WSPÓLNYCH DOŚWIADCZEŃ
NAUKOWYCH, DYDAKTYCZNYCH
I TERAPEUTYCZNYCH**

pod redakcją

**Kingi Kuszak, Grażyny Barabasz, Moniki Christoph,
Urszuli Tokarczyk-Bar, Veroniki Soloshenko**

Poznań 2025

**Przestrzeń wspólnych
doświadczeń naukowych,
dydaktycznych
i terapeutycznych**

**Простір для спільного
наукового, дидактичного
та терапевтичного
досвіду**

Studencki Projekt
Polsko-Ukraiński
RAZEM

**Przestrzeń
wspólnych
doświadczeń
naukowych,
dydaktycznych
i terapeutycznych**

pod redakcją

Kingi Kuszak
Grażyny Barabasz
Moniki Christoph
Urszuli Tokarczyk-Bar
Veroniki Soloshenki

Poznań 2025

Польсько-Український
Студентський Проект
РАЗОМ

**Простір
для спільного
наукового,
дидактичного
та терапевтичного
досвіду**

за редакцією

Кінґи Кушак
Ґражини Барабаш
Моніки Крістоф
Уршули Токарчик-Бар
Вероніки Солошенко

Познань 2025

Publikacja sfinansowana przez Uniwersytet
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Projekt okładki:

dr Urszula Tokarczyk-Bar, Wydział Studiów
Edukacyjnych, UAM Poznań

Korekta: Magdalena Komosa, Valentyna
Kushnir, Veronika Soloshenko

Skład:

Katarzyna Spychał, Krzysztof Spychał

Materiały uzupełniające:

GRANICE. КОРДОНИ. BORDERS. Zakładki do
książek – projekt – mgr Stefaniya Abbasova,
Wydział Studiów Edukacyjnych, UAM Poznań

Fotografia w terapii. Zestaw pocztówek –
projekt – dr Matylda Pachowicz, Wydział
Studiów Edukacyjnych, UAM Poznań

Komiks i piosenki „Emocje w języku ukryte” –
projekt studencki pod kierunkiem
dr Katarzyny Foreckiej-Waśko i mgr Ewy
Sykulskiej, Wydział Studiów Edukacyjnych,
UAM Poznań

Zdjęcia:

Zasoby archiwalne z realizacji projektu RAZEM
2023-2024, WSE UAM Poznań

Wydawca:

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Poznań 2025

Druk i oprawa:

Perfekt – Gaul i wspólnicy sp.k.
ul. Skórzewska 63, 60-185 Skórzewo
<https://perfekt.pl>

Spis treści

Wprowadzenie. O tworzeniu przestrzeni wspólnych działań	7
1. Idea i koncepcja Polsko-Ukraińskiego projektu RAZEM	11
2. Projekty	27
2.1. Działalność w organizacjach studenckich	29
2.2. Kobiety w podręcznikach szkolnych do historii: między obecnością a nieobecnością na przykładzie Polski i Ukrainy	35
2.3. GRANICE. КОРДОНИ. BORDERS. Twórcze doświadczanie granic	43
2.4. Wsparcie społeczne <i>online</i> studentek i studentów ukraińskich w sytuacji wojny	53
2.5. Aktywni w społeczności: aktywność obywatelska w badaniach i praktyce	59
2.6. <i>Ania i Mania</i> – opowieść, która łączy	67
2.7. Emocje w języku ukryte. Polsko-ukraińskie piosenki dla dzieci	75
2.8. Terapeutyczne znaczenie fotografii w pracy z dziećmi i młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych	89
2.9. UKRAPOL – wirtualna podróż między kulturami	95
3. Szkoła Letnia i Konferencja pt. <i>Razem ku przyszłości</i> 2024 rok	99
4. Refleksje uczestników projektu	111
Podsumowanie	118
Aneks	119

Зміст

Вступ. Про створення матеріалів простору для спільної діяльності	9
1. Ідея та концепція Польсько-Українського проекту РАЗОМ	18
2. Проєкти	27
2.1. Діяльність у студентських організаціях	31
2.2. Жінки в шкільних підручниках з історії: між присутністю та відсутністю на прикладі Польщі та України	38
2.3. GRANICE. КОРДОНИ. BORDERS. Творче осмислення кордонів	47
2.4. Соціальна онлайн-підтримка українських студенток та студентів в умовах війни	55
2.5. Активні в громаді: активна громадянська позиція в дослідженнях та практиці	62
2.6. <i>Аня і Маня</i> – історія, яка об'єднує	70
2.7. Емоції, приховані в мові. Польсько-українські пісні для дітей	81
2.8. Терапевтичне значення фотографії в роботі з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами	91
2.9. UKRAPOL – віртуальна подорож між культурами	97
3. Літня школа та конференція під назвою Разом заради майбутнього 2024	107
4. Думки учасників проєкту	120
Підсумок	127
Додаток	128

Wprowadzenie. O tworzeniu przestrzeni wspólnych działań

Zmienność, nieprzewidywalność i złożoność współczesnego świata stawiają przed człowiekiem trudne wyzwanie sprostania jego wymaganiom oraz wzmacniania kompetencji, które temu służą. Kompetencje rozwijane są w obszarze edukacji formalnej, ale również w procesie doświadczania codzienności, samorozwoju i realizowania idei *lifelong learning*. Kształtują nas relacje międzyludzkie, rozwijane pasje i zainteresowania, doświadczenia osobiste i edukacyjne oraz sytuacje trudne, egzystencjalne, w których poznajemy granice własnych możliwości i zasobów. Aby budować skuteczne strategie samopomocowe, rozwijać poczucie sprawstwa, szukamy wspólnych przestrzeni edukacyjnych i społecznych, promujemy uniwersalną kulturę dialogu, wyzwalamy indywidualny i niepowtarzalny potencjał. Problematykę tę opisuje monografia¹, opublikowana w 2024 roku w Poznaniu, zatytułowana *Trudne wydarzenia współczesnego świata. Różne doświadczenia i perspektywy pedagogów i pedagogów*, stanowiąca zbiór refleksji osób zajmujących się edukacją na temat współczesnego świata i trudnych, dramatycznych zdarzeń, w których uczestniczymy, lub których jesteśmy świadkami. To dokument pierwszej fazy wojny w Ukrainie, na który składają się przeżycia i przemyślenia ludzi doświadczających wojny. Redaktorki piszą we wstępie: „Dramatyczne wydarzenia, zło, trudne sytuacje dotyczą każdego z nas i nadal wywołują emocje, mobilizują też do działania. Chcemy na tyle, na ile to możliwe, rozwiązywać trudności, pokonywać przeszkody”².

Studencki projekt polsko-ukraiński RAZEM realizuje powyższą ideę. Tworząc nową, unikatową przestrzeń między narodami, dzielimy się wiedzą, przeżyciami, doświadczeniami i sposobami radzenia sobie z trudnymi wyzwaniami codzienności. Szukamy wspólnie rozwiązań i inspiracji, by trwać

¹ K. Kuszak, K. Sadowska, M. Kędzia (red.), *Trudne wydarzenia współczesnego świata. Różne doświadczenia i perspektywy pedagogów i pedagogów*, Wyd. Naukowe UAM, Poznań 2024.

² Ibidem, s. 10.

i działać, pomimo przeszkód i trudnych doświadczeń, dajemy sobie nadzieję. To ona wyzwala w ludziach gotowość do działań, pomocy i bycia otwartym na drugiego człowieka. Być RAZEM to więcej niż hasło. Jest w tym ukryty skarb, który – pielęgnowany i rozwijany – przyniesie nową, lepszą przyszłość.

Zapraszamy do zapoznania się z raportem, który jest efektem współpracy środowisk akademickich z Polski i Ukrainy. W raporcie przedstawiono przebieg projektu, realizację jego etapów oraz wytwory działań poszczególnych zespołów. Swoistym podsumowaniem całego przedsięwzięcia była Szkoła Letnia dla Studentów z Ukrainy realizowana pod hasłem: **Razem dla przyszłości** (czerwiec 2024). Jej główną ideą była integracja dwóch narodów we wspólnej ważnej sprawie.

Вступ. Про створення матеріалів простору для спільної діяльності

Мінливість, непередбачуваність і складність сучасного світу ставить перед людиною складне завдання – відповідати його вимогам і зміцнювати компетенції, які допомагають їй у цьому. Компетенції розвиваються у сфері формальної освіти, а також у процесі повсякденного життя, саморозвитку та реалізації ідеї навчання впродовж всього життя. Нас формують міжлюдські стосунки, розвиток захоплень та зацікавлень, особистий та освітній досвід, а також складні, екзистенційні ситуації, в яких ми пізнаємо межі власних можливостей та ресурсів. Задля побудови ефективних стратегій самодопомоги, розвитку почуття власної спроможності ми шукаємо спільні освітні та суспільні простори, розвиваємо універсальну культуру діалогу, що розкриває індивідуальний та неповторний потенціал. Про це йдеться у монографії³, виданій у 2024 році в Познані, під назвою *Складні події в сучасному світі. Різний досвід і перспективи освітян*, яка є збіркою роздумів фахівців у галузі освіти про сучасний світ і складні, драматичні події, в яких ми беремо участь або яким стаємо свідками. Це документ першої фази війни в Україні, що складається з досвіду та роздумів людей, які зазнали її. Редактори пишуть у вступі: *Драматичні події, зло, складні ситуації торкаються кожного з нас і досі викликають емоції. Вони також мобілізують нас до дії. Ми хочемо в міру можливості вирішувати труднощі і долати перешкоди*⁴.

Польсько-український студентський проєкт РАЗОМ втілює цю ідею. Створюючи новий, унікальний простір між народами, ми ділимося знаннями, досвідом, переживаннями та способами подолання складних викликів сьогодення. Ми разом шукаємо рішення і натхнення, щоб вистояти і продовжувати діяти, незважаючи на труднощі і важкий

³ K. Kuszak, K.Sadowska, M.Kędzia K (red.), *Difficult events in the contemporary world. Different experience and perspectives of female and male educators*, Wyd. Naukowe UAM, Poznań 2024.

⁴ Ibidem, s. 10.

досвід. Ми даруємо один одному надію. Це те, що пробуджує в людях готовність до дії, допомоги та відкриття для інших. Бути РАЗОМ – це прихований скарб, який, якщо плекати і розвивати, принесе нове і краще майбутнє.

Запрошуємо вас ознайомитися зі звітом, який є результатом співпраці між академічними спільнотами Польщі та України. У звіті представлено перебіг проєкту, реалізацію його етапів та результати діяльності окремих груп. Літня школа для українських студентів, що пройшла під гаслом: **Разом заради майбутнього** (червень 2024 р.), стала своєрідним підсумком усього проєкту. Її головною ідеєю була інтеграція двох народів у спільній важливій справі.

1. Idea i koncepcja Polsko-Ukraińskiego projektu RAZEM

Inspiracją do powstania projektu RAZEM była Letnia Szkoła dla Studentów z Ukrainy (*Summer Camp*), która odbyła się w terminie od 18.06. do 23.06.2023 roku, w Pałacu w Dębinie pod Poznaniem. Gościliśmy trzydzieści studentek i doktorantek reprezentujących różne ośrodki akademickie z Ukrainy. Pracownicy Wydziału Studiów Edukacyjnych przygotowali wykłady i warsztaty zorientowane wokół problematyki *Education towards community*. Tematyka poszczególnych zajęć była zróżnicowana i miała odpowiadać na potrzeby kompetencyjne młodych pedagożek i pedagogów oraz przyszłych nauczycielek i nauczycieli.

Studentkom z Ukrainy zaproponowano między innymi następujące wykłady i warsztaty:

1. *Information and Communication Technologies and Gamification in Education* – prowadząca warsztat: dr Joanna Sikorska
2. *Education for cooperation – the role of social skills in educational projects* – prowadząca warsztat: prof. UAM dr hab. Małgorzata Rosalska
3. *Step by step to get to know each other* – prowadzące warsztat: dr Izabela Cytlak, dr Joanna Jarmużek
4. *Expedition...* – prowadzące warsztat: dr Grażyna Barabasz, Veronika Soloshenko
5. *Practice of well-being* – prowadząca warsztat: prof. UAM dr hab. Agata Matysiak-Błaszczyk
6. *Telephone game in real life or: how important interpersonal communication is* – prowadzący warsztat: dr Łukasz Ratajczak i studentki z Koła Naukowego „Razem”
7. *Music soothes the savage best* – prowadząca warsztat: prof. UAM dr hab. Katarzyna Sadowska

Ostatniego dnia Szkoły Letniej zaplanowano czas na poznanie Wydziału Studiów Edukacyjnych, spacer po Kampusie Ogrody i wspólny posiłek

z akcentem kuchni wielkopolskiej – pyrą z gzikiem. Nie zabrakło też okazji do rozmów i dzielenia się pasjami oraz zainteresowaniami naukowymi. Wszystkie spotkania były dla ich uczestników bardzo poruszające, pełne emocji.

W oparciu o wspólne doświadczenia i potrzeby powstał pomysł powołania projektu naukowo-dydaktycznego. W listopadzie 2023 roku rozpoczęły się prace nad jego koncepcją i organizacją. Zespół koordynujący projekt w składzie: prof. UAM dr hab. Kinga Kuszak, dr Grażyna Barabasz, mgr Veronika Soloshenko (do zespołu nieco później dołączyła dr Monika Christoph, wsparcie administracyjne zapewniła mgr Anita Wróblewska-Perz) rozpoczął pracę nad utworzeniem zespołów badawczych i dydaktycznych dla poszczególnych projektów mieszczących się w obszarach zainteresowań studentów z Polski i Ukrainy.

Zespołowi koordynującemu przyświecała następująca myśl:

Okoliczności ostatnich lat sprawiły, że narody – polski i ukraiński – stały się sobie jeszcze bliższe, zarówno mentalnie, jak i fizycznie. Nieoczekiwanie doświadczamy tego samego świata, tworzymy wspólną rzeczywistość, budujemy relacje, poznajemy siebie nawzajem. Okoliczność wojny stała się równocześnie momentem budzenia się świadomości, że tylko RAZEM możemy pokonać trudności, których doświadczamy. Stąd pojawiła się potrzeba, potrzeba chwili, aby lepiej siebie poznać, zrozumieć, tworzyć relacje między kulturami; wspólnie realizować swoje pasje. Celem projektu powinna być integracja polskiego i ukraińskiego środowiska uniwersyteckiego wokół wspólnych wyzwań w obszarze szeroko rozumianej edukacji (prof. UAM dr hab. Kinga Kuszak, WSE UAM).

7

Мені здати Вітавіа Сідор, якщо рада всіх вітати. Я є з Чернівців, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковика. Змінюю аспірантуру є докторське філософії (Ph.D). Тамти починаю працювати викладачем, де мені є важливим співпрацю з мовними, виступами, іншими заходами. Якщо бачимо та хотіли б працювати разом тому чекайте листа з вказівкою та відповіддю де подивитися співпрацю з інформатичної чинності і від Вас листа v.didukh@chnu.edu.ua

Щиро запрошую до Буковини (Чернівці)

Вітаємо всіх-всіх так щиро, як бачимо перемісти України. Щиро дякую за підтримку, бо тому ми щиро віримо в себе.

23.06.2023

Я дуже люблю писати книжки, це велика подорож надихнула мене на написання найкращих універсальних та кожних.

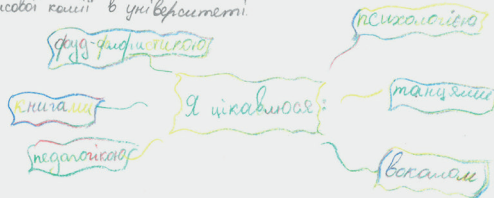
Дякуює, bardzo-bardzo!

Вітаміна Селен

Я з Чернівців. Навчався у Чернівецькому Національному Університеті ім. Ю. Федьковика.

У своєму університеті я організатор різних подій для студентського життя.

Голова культурно-масової камії в університеті.

Дуже люблю творити особливо котів.

Люблю дуже посприяти та дізнаватися

що це нове. Зрештою займаюся художніми.

Зрештою займаюся танцями і зрештою вокалом.

Дуже сподобався у Польщі, особливо фінансує.

Обов'язково приййдіть на Україну, і відвідайте наш університет. Я впевнена він Вам точно сподобається! Будемо дуже раді з Вами співпрацювати!

P.S. хочу щиро подякувати за такий теплий прийом у Польщі. Ви чудові!

Źródło: Autorka projektu – prof. dr hab. Natalia Walter, WSE UAM, Poznań 2024.

Na potrzeby przedsięwzięcia został zaprojektowany znak graficzny symbolizujący relację między nami i naszymi kulturami oraz wzajemną gotowość do dzielenia się doświadczeniami i realizacji wspólnych celów w myśl idei RAZEM KU PRZYSZŁOŚCI.

Na podstawie sformułowanych zainteresowań badawczych i potrzeb zasygnalizowanych przez uczestniczki Szkoły Letniej utworzono dziewięć tematycznych zespołów projektowych w ramach nadrzędnego projektu pn. RAZEM.

Liderami i koordynatorami projektów zostali wykładowcy z Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Problematyka podjęta w zespołach projektowych oscylowała wokół aktualnych problemów społeczno-edukacyjnych, takich jak: arteterapia i sztuka w edukacji, specyficzne potrzeby edukacyjne, edukacja międzykulturowa, edukacja obywatelska, media, wolontariat. Regularne prace zespołów zostały zainicjowane w grudniu 2023 roku. Spotkania odbywały się zdalnie w formie synchronicznej i asynchronicznej.

Tabela 1. Tytuły i liderzy projektów

L.p.	TYTUŁY PROJEKTÓW	LIDERZY
1.	Działalność w organizacjach studenckich	dr Anna Ratajczak, dr Łukasz Ratajczak, dr Anna Rybińska
2.	Kobiety w podręcznikach szkolnych do historii: między obecnością a nieobecnością na przykładzie Polski i Ukrainy	prof. UAM dr hab. Daria Hejwosz-Gromkowska, dr Dobrochna Hildebrandt-Wypych
3.	GRANICE. КОРДОНИ. BORDERS. Twórcze doświadczanie granic	dr Urszula Tokarczyk-Bar, mgr Stefaniya Abbasova
4.	Wsparcie społeczne <i>online</i> studentek i studentów ukraińskich w sytuacji wojny	prof. UAM dr hab. Natalia Walter
5.	Aktywni w społeczności: aktywność obywatelska w badaniach i praktyce	dr Izabela Cytlak, dr Joanna Jarmużek
6.	<i>Ania i Mania</i> – opowieść, która łączy	mgr inż. Anna Klichowska
7.	Emocje w języku ukryte. Polsko-ukraińskie piosenki dla dzieci	dr Katarzyna Forecka-Waśko, mgr Ewa Sykulska
8.	Terapeutyczne znaczenie fotografii w pracy z dziećmi i młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych	dr Matylda Pachowicz
9.	UKRAPOL – wirtualna podróż między kulturami	dr Grażyna Barabasz, dr Jonasz Pawlaczyk

W skład każdego zespołu zostali włączeni studenci z Polski i Ukrainy. Ze strony polskiej było 49 osób, w większości studentki i studenci z Wydziału Studiów Edukacyjnych, ale też z Wydziału Neofilologii, Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej, Międzyobszarowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych i Społecznych UAM oraz *Liberal, Art and Science*. W znacznej części byli to studentki i studenci zaangażowani w działalność kół naukowych Wydziału Studiów Edukacyjnych, takich jak: Koło Naukowe Edukacji Międzykulturowej KNEM, Volontario, Koło Naukowe Pedagogiki Dziecka, Koło Naukowe Pedagogiki Opiekuńczo-Wychowawczej RAZEM, Koło Naukowe Studentów Pedagogiki Specjalnej Akademicka Grupa Inicjatyw – AGI, Studenckie Koło Naukowe Przedsiębiorczości „InSpirio”. Ze strony ukraińskiej natomiast w projekcie wzięło udział 39 studentek z jedenastu uczelni. Koordynatorem działań po stronie ukraińskiej była Pani Olena Kolhan dyrektorka Ukraińsko-Polskiego Międzynarodowego Centrum Edukacji i Nauki na Państwowym Uniwersytecie Pedagogicznym w Donbasie. Łącznie w projekt zaangażowanych było 107 osób.

Uczelnie ukraińskie, które wzięły udział w projekcie:

1. *Donbas State Pedagogical University*
2. *Lesya Ukrainka Volyn National University*
3. *Boris Grinchenko Kyiv Metropolitan University*
4. *Vinnytsia State Pedagogical University*
5. *DPTNZ „Dnipro center of vokational and technical education of tourist service”*
6. *Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko*
7. *Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University*
8. *Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*
9. *Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*
10. *Kherson State University*
11. *Khmelnyski National University*

1. Ідея та концепція Польсько-Українського проєкту РАЗОМ

Поштовхом до створення проєкту РАЗОМ стала Літня школа для українських студентів (Summer Camp), яка проходила з 18 по 23 червня 2023 року у палаці Дембіна, що поблизу Познані. У ній взяли участь 30 студенток та аспіранток, які представляли різні академічні осередки з України. Викладачі Факультету освітніх наук Університету ім. Адама Міцкевича в Познані (мовою оригіналу: Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – WSE UAM) підготували лекції та семінари на тему Education towards community (Освіта заради спільноти). Теми індивідуальних занять були різноманітними і спрямованими на потреби молодих освітян та майбутніх педагогів.

Українським студенткам були запропоновані такі лекції та семінари:

1. *Information and Communication Technologies and Gamification in Education* – семінар провела: кандидат наук [далі: dr] Йоанна Сікорська.
2. *Education for cooperation – the role of social skills in educational projects* – семінар провела: професорка УАМ доктор габілітована [далі: prof. UAM dr hab.] Малгожата Росальська.
3. *Step by step to get to know each other* – семінар провели: dr Ізабела Цитляк, dr Йоанна Ярмужек
4. *Expedition...* – семінар провели: dr Гржина Барабаш, Вероніка Солошенко
5. *Practice of well-being* – семінар провела: Prof. UAM dr hab. Аґата Матисяк – Блащук.
6. *Telephone game in real life or: how important interpersonal communication is* – семінар провів dr Лукаш Ратайчак і студентки наукового гуртка Разом.
7. *Music soothes the savage best* – семінар провела: Prof. UAM dr hab. Катажина Садовська.

7

Мені здати Вітавія Сідор, якщо рада всіх вітати. Я є з Чернівців, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковика. Змінюю аспірантуру є дизайнерам архітектурі (Ph.D). Тамти починаю працювати вишгородом, де мені є важливим співпрацю з мистецтвом, виставками, іншими закладами. Якщо бачимо та хотіли б працювати разом тому чекайте листа з вказівкою та вказівкою де подивитися співпрацю з інтернетом чи виставкою і від вас листа
v.didukh@chnu.edu.ua

Щиро запрошую до Буковини (Чернівці)

Вітаю всіх-всіх так щиро, як бачимо перемісти Україну. Щиро дякую за підтримку, бо тому ми щиро віримо в себе.

23.06.2023

Я дуже люблю писати книжки, це велика подорож надихнула мене на написання найкращих універсальних та кожок.

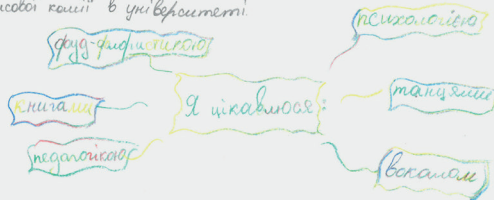
Дякуює, bardzo-bardzo!

Вітаю Сидор

Я з Чернівців. Знаюся у Чернівецькому Національному Університеті ім. Ю. Федьковика.

У своєму університеті я організатор різних подій для студентського життя.

Голова культурно-масової кампанії в університеті.

Дуже люблю творити особливо котів.

Люблю дуже пофантазувати та дізнатися

що це нове. Зрештою займаюся художніми.

Зрештою займаюся танцями і зрештою виставам.

Дуже сподобалося у Польщі, особливо фінансує.

Обов'язково приййдіть на Україну, і відвідайте наш університет. Я впевнена він Вам точно сподобається! Будемо дуже раді з Вами співпрацювати!

P.S. хочу щиро подякувати за такий теплий прийом у Польщі. Ви чудові!

Останній день Літньої школи був присвячений ознайомленню з Факультетом освітніх наук Університету, прогулянці кампусом Огроди та спільному обіду, організованому за регіональною великопольською кухнею – *pyra z gzikiem* [“пира з гжікем”, тобто картопля з сиром]. Учасники мали можливість поспілкуватися, поділитися своїми захопленнями та науковими інтересами. Для них ці зустрічі та розмови були дуже зворушливими й емоційними.

На основі спільного досвіду та потреб була розроблена ідея спільного науково-дидактичного проєкту. У листопаді 2023 року розпочалася робота над концепцією та організацією його реалізації. Координаційна команда проєкту у складі prof. UAM dr hab. Кінги Кушак, dr Гражини Барабаш, магістра [далі: mgr] Вероніки Солошенко (трохи пізніше до команди приєдналася dr Моніка Крістоф, адміністративну підтримку надавала mgr Аніта Врублевська-Перц) розпочала роботу над створенням дослідницьких та навчальних команд, які мали реалізувати різноманітні проєкти згідно з зацікавленнями студентів з Польщі та України.

Провідна ідея була такою:

Обставини останніх років привели до зближення польського та українського народів, як ментально, так і фізично. Разом ми творимо спільну реальність, будуємо відносини, пізнаємо один одного. Обставини війни стали водночас моментом усвідомлення, що тільки РАЗОМ ми можемо подолати труднощі, які нам доводиться переживати. Звідси виникає необхідність та потреба, щоб краще пізнати один одного, краще зрозуміти, створювати стосунки між культурами, разом реалізовувати наші захоплення. Метою проєкту має стати об’єднання польської та української університетських спільнот навколо спільних діянь у галузі освіти в її найширшому розумінні (prof. UAM dr hab. Кінга Кушак, WSE UAM).

Джерело: Автор проєкту prof. UAM dr hab. Наталія Вальтер, WSE UAM Познань 2024.

У рамках цього проєкту був створений логотип, який символізує стосунки між польською та українською культурами, а також готовність ділитися досвідом та досягати спільних цілей відповідно до ідеї РАЗОМ ЗАРАДИ МАЙБУТНЬОГО.

На основі визначених дослідницьких інтересів та потреб учасниками Літньої школи було сформовано дев'ять тематичних проєктних груп у межах загального проєкту під назвою РАЗОМ.

Лідерами та координаторами проєктів стали викладачі Факультету освітніх наук Університету імені Адама Міцкевича в Познані. Проблематика, яку розглядали проєктні команди, охоплювала актуальні суспільно-освітні проблеми, такі як: арт-терапія та мистецтво в освіті, особливі освітні потреби, міжкультурна освіта, громадянська освіта, медіа, волонтерство. 3 грудня 2023 року розпочалася регулярна робота в групах. Зустрічі відбувалися дистанційно у синхронній та асинхронній формах.

Таблиця 1: Назви проєктів та їхні лідери

№ з/п.	НАЗВИ ПРОЄКТІВ	ЛІДЕРИ
1.	Діяльність у студентських організаціях.	dr Анна Ратайчак, dr Лукаш Ратайчак, dr Анна Рибінська
2.	Постать жінки в шкільних підручниках з історії: між присутністю та відсутністю на прикладі Польщі та України.	prof. UAM dr hab. Дарія Хейвош-Ґромковська,, dr Доброхна Гільдебрандт-Випих
3.	GRANICE. КОРДОНИ. BORDERS. Творче осмислення кордонів.	dr Уршула Токарчик-Бар, mgr Стефанія Аббасова
4.	Соціальна онлайн-підтримка українських студенток та студентів в умовах війни.	prof. UAM dr hab. Наталія Вальтер
5.	Активні в громаді: активна громадянська позиція в дослідженнях та практиці.	dr Ізабела Цитляк, dr Йоанна Ярмужек
6.	«Аня і Маня» – історія, яка об'єднує.	mgr inż. [укр: магістр інженер] Анна Кліховська
7.	Емоції, приховані в мові. Польсько-українські пісні для дітей.	dr Катажина Форецька-Васько, mgr Ева Сиккульська
8.	Терапевтичне значення фотографії в роботі з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами.	dr Матильда Пахович
9.	UKRAPOL – віртуальна подорож між культурами	dr Гражина Барабаш, dr Йонаш Павлачик

Кожна група включала студентів з Польщі та України. З польської сторони було 49 студентів, переважно з Факультету освітніх наук, а також студенти з Факультету сучасних іноземних мов, Факультету польської та класичної філології, Міждисциплінарних Індивідуальних Студій і Liberal Arts and Sciences. Переважна більшість з них були студентами, залученими до діяльності наукових гуртків Факультету освітніх наук, таких як Науковий гурток міжкультурної освіти KNEM, Volontario, Науковий гурток дитячої педагогіки, Науковий гурток педагогіки виховання та опіки RAZEM, Науковий гурток студентів педагогіки з питань особливих освітніх потреб, Академічна група ініціатив – AGI, а також Науковий гурток студентського підприємництва «InSpirio». Від України в проєкті взяли участь 39 студентів з 11 університетів. Координатором діяльності з української сторони була Олена Колган – директор Українсько-Польського міжнародного центру освіти і науки Донбаського державного педагогічного університету. Усього в проєкті було задіяно 107 осіб.

Українські університети, які взяли участь у проєкті:

1. *Донбаський державний педагогічний університет.*
2. *Волинський національний університет імені Лесі Українки.*
3. *Київський столичний університет імені Бориса Грінченка.*
4. *Вінницький державний педагогічний університет.*
5. *ДПТНЗ «Дніпровський центр професійно-технічної освіти туристичного сервісу».*
6. *Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка.*
7. *Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.*
8. *Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.*
9. *Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.*
10. *Херсонський державний університет.*
11. *Хмельницький національний університет.*

2. Projekty

2. Проекти

Organizacje studenckie

Organizacje studenckie

2.1. Działalność w organizacjach studenckich

LIDERZY PROJEKTU:

dr Anna Ratajczak, Zakład Edukacyjnych Badań nad Językiem i Komunikacją Dziecka

dr Łukasz Ratajczak, Zakład Podstaw Wychowania i Opieki

dr Anna Rybińska, Zakład Edukacyjnych Badań nad Językiem i Komunikacją Dziecka

CELE PROJEKTU	Poznanie doświadczeń, opinii i postulatów studentów polskich i ukraińskich działających w organizacjach studenckich.
CHARAKTERYSTYKA DZIAŁAŃ W RAMACH PROJEKTU	Wielomiesięczne, systematyczne działania grupy skoncentrowane były na opracowaniu metodologii badań empirycznych, przygotowaniu narzędzia badawczego oraz na realizacji badań, których problematyka skupiała się wokół zaangażowania studentów w działalność w różnorodnych organizacjach studenckich. Badania zatytułowane <i>Uczestnictwo w organizacjach studenckich w doświadczeniach, opiniach i postulatach studentów polskich i ukraińskich</i> zrealizowano za pomocą sondażu diagnostycznego; badania miały charakter porównawczy. Wyniki badań zostały zaprezentowane podczas Międzynarodowej Konferencji podsumowującej Studencki Projekt Polsko-Ukraiński RAZEM, zatytułowanej „Ku przyszłości”.
OPIS NAJWAŻNIEJSZYCH EFEKTÓW PROJEKTU	Przygotowanie i realizacja badań empirycznych dotyczących studenckiego zaangażowania w działalność organizacji, takich jak: koła naukowe, wolontariat, samorządy.

INFORMACJA, CO ZESPÓŁ UZNAJE ZA NAJWIĘKSZY SUKCES	Łączenie różnorodnych potencjałów; integracja zespołu (szczególnie w warunkach pracy na odległość); możliwość międzynarodowej współpracy; zdobycie nowych doświadczeń; prezentacja wyników wielomiesięcznej współpracy.
STUDENCI Z POLSKI ZAANGAŻOWANI W PROJEKT	4
STUDENCI Z UKRAINY ZAANGAŻOWANI W PROJEKT	4
UCZELNIE UKRAIŃSKIE BIORĄCE UDZIAŁ W PROJEKCIE	• <i>Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University</i> • <i>Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko</i> • <i>Vasyl Stefanyk Precarpathian National University</i> • <i>Yury Fedkovych Chernivtsi National University</i>
UWAGI	Projekt badawczy

2.1. Діяльність у студентських організаціях

ЛІДЕРИ ПРОЄКТУ:

dr Анна Ратайчак – Кафедра педагогічних досліджень дитячої мови та комунікації

dr Лукаш Ратайчак – Кафедра основ виховання та опіки.

dr Анна Рибінська – Кафедра педагогічних досліджень дитячої мови та комунікації

ЦІЛІ ПРОЄКТУ	Ознайомлення з досвідом, думками та постулатами польських та українських студентів, які активно діють у студентських організаціях.
ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ В РАМКАХ ПРОЄКТУ	Протягом декількох місяців систематична робота групи була зосереджена на опрацюванні методології емпіричного дослідження, підготовці дослідницького інструментарію та проведенні дослідження, яке стосувалося питання залучення студентів до діяльності в різних студентських організаціях. Дослідження під назвою: «Участь у студентських організаціях у досвіді, думках та постулатах польських та українських студентів» було проведено за допомогою діагностичного опитування; дослідження мало порівняльний характер. Результати дослідження були представлені під час Міжнародної конференції, яка підсумувала Польсько-український студентський проєкт РАЗОМ під гаслом «Заради майбутнього».

ОПИС ГОЛОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОЄКТУ	Підготовка та проведення емпіричних досліджень на тему залучення студентів до таких структур, як наукові гуртки, волонтерство, самоврядування.
ЩО КОМАНДА ВВАЖАЄ НАЙБІЛЬШИМ УСПІХОМ	Об'єднання різного потенціалу; інтеграція команди (особливо у форматі дистанційної роботи); можливість міжнародної співпраці; отримання нового досвіду; презентація результатів кількомісячної співпраці.
СТУДЕНТИ З ПОЛЬЩІ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	4 особи
СТУДЕНТИ З УКРАЇНИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	4 особи
УКРАЇНСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	• Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. • Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. • Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. • Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.
КОМЕНТАРІ	Дослідницький проєкт

Kobiety w podręcznikach

Kobiety w podręcznikach

2.2. Kobiety w podręcznikach szkolnych do historii: między obecnością a nieobecnością na przykładzie Polski i Ukrainy

LIDERZY PROJEKTU:

prof. UAM dr hab. Daria Hejwosz-Gromkowska, Zakład Socjologii Edukacji

dr Dobrochna Hildebrandt-Wypych, Pracownia Pedagogiki Porównawczej

CELE PROJEKTU

Krytyczna analiza szkolnych podręczników do historii w kontekście narracji o kobietach jako o bohaterkach narodowych. W badaniu zastosowano metody ilościowe i jakościowe. Metoda ilościowa pozwoliła na sprawdzenie częstotliwości występowania postaci kobiecych na tle męskich. Wykorzystano podręczniki szkolne na poziomie szkoły podstawowej do klas 7-8 w Polsce i na tym samym poziomie kształcenia w Ukrainie.

CHARAKTERYSTYKA DZIAŁAŃ W RAMACH PROJEKTU	Studenci z Polski i Ukrainy pracowali w podgrupach w celu realizacji postawionego problemu badawczego: w jaki sposób kobiety są ukazane w podręcznikach do historii na poziomie szkoły podstawowej? W pierwszej fazie wspólnie ustalono, że dla badań o charakterze porównawczym najlepiej wybrać szkołę podstawową i klasy 7-8. Następnie studenci podzielili się między sobą zadaniami, który podręcznik będą analizować. W pierwszym etapie zadaniem studentów było policzenie postaci kobiecych (tekst i forma wizualna) i męskich, w celu sprawdzenia częstotliwości występowania. W drugim etapie dokonywali analizy kontekstowej i semantycznej dotyczącej problematyki ukazania kobiet w podręcznikach.
OPIS NAJWAŻNIEJSZYCH EFEKTÓW PROJEKTU	Wyniki potwierdziły, że w przypadku Polski kobiety stanowią 6% wszystkich postaci. Prezentowane są najczęściej jako bezimienne postacie, stanowiące „tło” dla męskiej działalności. Z kolei podręczniki ukraińskie – w związku z mniejszą orientacją na męskość według Hofstede – prezentują kobiety jako silne i wyraziste. Jednak odsetek ich jest zbliżony do polskiej reprezentacji w podręcznikach (6,5% dla 8 klasy i 10% dla 7 klasy).
INFORMACJA, CO ZESPÓŁ UZNAJE ZA NAJWIĘKSZY SUKCES	Możliwość przeprowadzenia badań; możliwość publicznego wystąpienia i wzięcia udziału w konferencji; możliwość udziału w międzynarodowym i międzykulturowym wydarzeniu.
STUDENCI Z POLSKI ZAANGAŻOWANI W PROJEKT	6

STUDENCI Z UKRAINY ZAANGAŻOWANI W PROJEKT	6
UCZELNIE UKRAIŃSKIE BIORĄCE UDZIAŁ W PROJEKCIE	• <i>Donbas State Pedagogical University</i> • <i>Lesya Ukrainka Volyn National University</i>
UWAGI	Projekt badawczy, ze strony polskiej w projekcie brali udział studenci z WSE, z Lingwistyki Stosowanej, z <i>Liberal, Art and Sciences</i>

2.2. Жінки в шкільних підручниках з історії: між присутністю та відсутністю на прикладі Польщі та України

ЛІДЕРИ ПРОЄКТУ:

prof. UAM dr hab. Дарія Хейвош-Громковська – Кафедра соціології освіти

dr Доброхна Гільдебрандт-Випих – Лабораторія порівняльної педагогіки

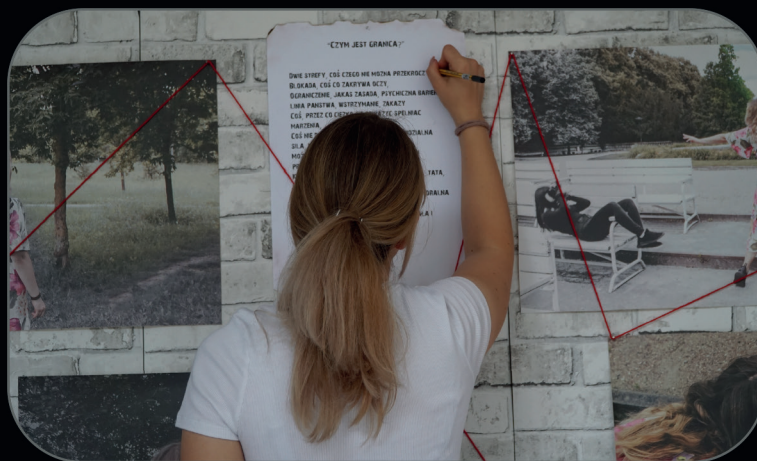
ЦІЛІ ПРОЄКТУ

Мета проєкту полягала у критичному аналізі шкільних підручників з історії в контексті наративів про жінок як національних героїнь. У дослідженні використано кількісні та якісні методи. Кількісний метод дозволив перевірити кількість згадувань жіночих героїнь у порівнянні з чоловічими. Були використані шкільні підручники для 7-8 класів початкової школи [початкова школа в Польщі – це період навчання з 1 по 8 клас] в Польщі та підручники того ж рівня в Україні.

ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ В РАМКАХ ПРОЄКТУ	Студенти з Польщі та України працювали в підгрупах над вирішенням поставленої дослідницької проблеми: як зображені жінки в підручниках з історії на рівні початкової школи? На першому етапі ми спільно вирішили, що для порівняльного дослідження найкраще обрати 7-8 класи. Потім студенти розділили між собою завдання – який підручник вони будуть аналізувати. Спочатку студенти мали підрахувати жіночі персонажі (в текстовій та візуальній формах) та чоловічі персонажі, щоб перевірити частоту їхньої присутності. На другому етапі вони проводили контекстуальний та семантичний аналіз щодо проблематики зображення жінок у підручниках.
ОПИС ГОЛОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОЄКТУ	Результати підтвердили, що у випадку Польщі жінки займають 6% від загальної кількості героїв. Найчастіше вони представлені як невідомі постаті, які створюють «фон» для чоловічої діяльності. Натомість українські підручники – у зв'язку з меншою орієнтацією на маскулінність за Хофстеде – представляють жінок сильними та виразними. Однак їхній відсоток подібний до польської репрезентації в підручниках (6,5% у 8 класі та 10% у 7 класі).
ЩО КОМАНДА ВВАЖАЄ НАЙБІЛЬШИМ УСПІХОМ	Можливість проведення досліджень; можливість публічних виступів та участі у конференції; можливість взяти участь у міжнародному та міжкультурному заході.
СТУДЕНТИ З ПОЛЬЩІ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	6 осіб

СТУДЕНТИ З УКРАЇНИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	6 осіб
УКРАЇНСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	• Донбаський державний педагогічний університет. • Волинський національний університет імені Лесі Українки.
КОМЕНТАРІ	Дослідницький проєкт, в якому з польської сторони брали участь студенти з WSE, прикладної лінгвістики та Liberal Arts та Sciences.

GRANICE. КОРДОНИ. BORDERS

GRANICE. КОРДОНИ. BORDERS

2.3. GRANICE. КОРДОНИ. BORDERS.

Twórcze doświadczanie granic

LIDERZY PROJEKTU:

Dr Urszula Tokarczyk-Bar, Zakład Metodologii Nauk o Edukacji

Mgr Stefaniya Abbasova, Zakład Metodologii Nauk o Edukacji

CELE PROJEKTU

- integracja jego uczestników pochodzących z różnych krajów, w szczególności z Ukrainy i Polski;
 - refleksja nad postrzeganiem granic i podjęcie próby twórczego ich przekraczania, szczególnie tam, gdzie ograniczają one rozwój osobowy uczestników;
 - zebranie różnorodnych materiałów stanowiących reakcję uczestników na postawione pytania:
 - jak definiujesz granice?
 - czym jest dla Ciebie granica?
 - co Ciebie ogranicza?
 - jak przekraczasz granice?
 - jakie masz doświadczenia z przekraczaniem granic?
 - przygotowanie wystawy prezentującej zebrany materiał;
 - przygotowanie wirtualnej wersji wystawy;
 - prowadzenie warsztatów w szkołach i placówkach opiekuńczo-wychowawczych przygotowanych w oparciu o uzyskany materiał badawczy;
 - napisanie artykułu naukowego.
-

**CHARAKTERYSTYKA
DZIAŁAŃ W RAMACH
PROJEKTU**

Trzy uczestniczki z Polski i trzy uczestniczki z Ukrainy w ramach działań projektowych postawiły przedstawione powyżej pytania ponad 200 uczestnikom pochodzącym z różnych krajów i środowisk. Uzyskano odpowiedzi w postaci:

- swobodnych wypowiedzi
- esejów
- wierszy
- fraszek
- szkiców
- ilustracji
- fotografii.

Uzyskany materiał został częściowo opracowany graficznie i zaprezentowany podczas wystawy zorganizowanej na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM. Wystawa częściowo ma charakter mobilny z możliwością prezentowania jej w różnych lokalizacjach. w różnych lokalizacjach. Może być też uzupełniana. Ze względu na ograniczenia czasowe, wojnę w Ukrainie i okres wakacyjny nie przeprowadzono warsztatów. Przygotowanie wystawy wirtualnej uzależnione jest od pozyskania dodatkowych środków finansowych. Artykuł naukowy zostanie przygotowany po zebraniu bogatszych materiałów. Badania będą prowadzone w kolejnych środowiskach.

**OPIS
NAJWAŻNIEJSZYCH
EFEKTÓW PROJEKTU**

- Studentki wyraźnie czekały na spotkania z nami, zawsze wyrażały gotowość do rozmów i pracy. Przyjmujemy to za wskaźnik wysokiego lokowania powyższych działań w hierarchii celów uczestniczek. Wynika to bez wątpienia, między innymi, z trudnej sytuacji w Ukrainie.

- Prace projektowe angażowały również uczestników z różnych środowisk: z lokalnych szkół, teatrów, sąsiedztwa, przyjaciół i krewnych uczestniczek. Zebrane wypowiedzi pochodzą od osób młodych, dojrzałych dorosłych, a nawet seniorów. Zatem jednym z istotnych zrealizowanych celów była integracja środowisk.

**INFORMACJA, CO
ZESPÓŁ UZNAJE ZA
NAJWIĘKSZY SUKCES**

Największym naszym sukcesem jest zainteresowanie projektem społeczności akademickiej, jednak nie tylko poznańskiego uniwersytetu, i społeczności lokalne. Działania projektowe zostały zaprezentowane między innymi:

- 25 października 2024 r. na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu, podczas III Konferencji Arteterapii ARTEVITAS;
- 20 listopada na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na konferencji inaugurującej projekt Szkoła Dobrych Relacji;

Zainicjowany projekt badawczy może być wykorzystywany w procedurze badań longitudinalnych, przyczyniając się do zmiany w kolejnych środowiskach i dostarczając pogłębiony materiał badawczy.

Na szczególną uwagę zasługuje zabranie głosu przez uczestniczki z Ukrainy podczas konferencji, mimo że początkowo nie akceptowały takiej możliwości. Podczas kilkudniowego pobytu panie nabrały większej pewności siebie, a zdobyte doświadczenia będą procentować w ich dalszym życiu akademickim, zawodowym, działalności społecznej i osobistym rozwoju. GRATULACJE!

Uczestniczki zespołu o projekcie:
Świetny. Prawdziwe przekraczanie granic.
Wy przekraczacie granice.
To się nadaje na każdy festiwal.
Studentki z Ukrainy nie mają przestrzeni na własne
działania. Tu jest inaczej.
Dałyście głos WYKLUCZONYM. To jest przekraczanie
granic.
Już czekam na więcej!
Wasz projekt burzy granice.
Wspaniała inicjatywa.
Kreatywne. Poruszające. Twórcze
Poruszające i głębokie.
Bardzo ważna inicjatywa.

STUDENCI Z POLSKI ZAANGAŻOWANI W PROJEKT	3
STUDENCI Z UKRAINY ZAANGAŻOWANI W PROJEKT	3
UCZELNIE UKRAIŃSKIE BIORĄCE UDZIAŁ W PROJEKCIE	• <i>Donbas State Pedagogical University</i>
UWAGI	Projekt artystyczny

2.3. GRANICE. КОРДОНИ. BORDERS.

Творче осмислення кордонів

ЛІДЕРИ ПРОЄКТУ:

dr Уршула Токарчик-Бар – Кафедра методології педагогічних досліджень

mgr Стефанія Аббасова – Кафедра методології педагогічних досліджень

ЦІЛІ ПРОЄКТУ

- інтеграція учасників з різних країн, зокрема України та Польщі;
 - роздуми над сприйняттям кордонів і намагання їх творчого подолання, особливо там, де вони обмежують індивідуальний розвиток учасників;
 - зібрати різноманітні матеріали у якості реакції учасників на поставлені запитання:
 - Як ви розумієте кордони?
 - Що для вас є кордоном?
 - Що вас обмежує?
 - Як ви долаєте кордони?
 - Який у вас є досвід подолання кордонів?
 - організація виставки, що представляє зібраний матеріал;
 - проведення семінарів у школах та навчальних закладах на основі зібраного дослідницького матеріалу;
 - написання наукової статті.
-

**ХАРАКТЕРИСТИКА
ДІЯЛЬНОСТІ
В РАМКАХ ПРОЄКТУ**

3 учасниці з Польщі та 3 учасниці з України в рамках проєктної діяльності поставили вищезазначені питання більш ніж 200 учасникам з різних країн та різних середовищ. Отримані відповіді мали форму

- вільних висловлювань
- есеїв
- віршів
- (фрашок) епіграмів
- замальовок
- ілюстрацій
- фотографій.

Отримані матеріали були частково графічно опрацьовані та представлені на виставці, організованій на Факультеті освітніх наук Університету ім. Адама Міцкевича. Виставка є частково мобільною, тож її можна презентувати в різних місцях. Її також можна доповнювати.

У зв'язку з часовими обмеженнями, війною в Україні та періодом відпусток наразі не було проведено жодного семінару.

Підготовка віртуальної виставки залежить від залучення додаткового фінансування.

Наукова стаття буде підготовлена після того, як буде зібраний багатший матеріал.

Дослідження будуть проводитися в наступних середовищах.

**ОПИС ГОЛОВНИХ
РЕЗУЛЬТАТІВ
ПРОЄКТУ**

- Студентки з нетерпінням чекали на зустріч з нами, завжди висловлювали готовність до спілкування та роботи. Ми сприймаємо це як показник високої позиції цієї діяльності в пріоритетах учасниць проєкту. Безперечно, це також пов'язано зі складною ситуацією в Україні.

- До проєктної діяльності були залучені представники з різних середовищ: місцеві школи, театри, а також сусіди, друзі та родичі учасниць проєкту. Зібрані відповіді надходили від молодих осіб, людей зрілого віку і навіть пенсіонерів. Таким чином, однією з важливих досягнутих цілей стала інтеграція спільнот.

ЩО КОМАНДА ВВАЖАЄ НАЙБІЛЬШИМ УСПІХОМ

Наш найбільший успіх – це зацікавленість проєктом університетської спільноти, не лише на УАМ, а й у місцевій громаді. Результати проєкту

будуть представлені, між іншим, на наступних заходах:

- 25 жовтня 2024 року в Познанському економічному університеті, під час 3-ї конференції ARTEVITAS Art Therapy Conference;
- 20 листопада на Факультеті освітніх наук Університету ім. Адама Міцкевича в Познані на конференції, присвяченій інавгурації проєкту «Школа хороших стосунків».

Розпочатий дослідницький проєкт може бути використаний у довготривалому дослідженні, яке сприятиме подальшим змінам у громадах та дозволить зібрати ґрунтовний дослідницький матеріал.

Особливої уваги заслуговує той факт, що на конференції виступили українські учасниці, хоча початково вони не сприймали цієї можливості. У ході конференції учасниці набули більшої впевненості в собі, а отриманий досвід допоможе їм у подальшому академічному, професійному житті, громадській діяльності та особистому розвитку. ВІТАЄМО!

Учасниці групи про проєкт:
«Чудовий. Дійсно долає кордони».
«Ви долаєте кордони».
«Це підходить для будь-якого фестивалю».
«Українські студентки не мають простору для власної діяльності. Тут все інакше».
«Ви дали голос ОБМЕЖЕНИМ. Це подолання кордонів».
«Я вже з нетерпінням чекаю на продовження!»
«Ваш проєкт долає кордони».
«Чудова ініціатива».
«Креативний. Зворушливий. Творчий.»
«Зворушливо і глибинно».
«Дуже важлива ініціатива».

СТУДЕНТИ З ПОЛЬЩІ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	3 особи			
СТУДЕНТИ З УКРАЇНИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	3 особи			
УКРАЇНСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	• Донбаський університет	державний	педагогічний	
КОМЕНТАРІ	Мистецький проєкт			

Wsparcie społeczne online

Wsparcie społeczne online

2.4. Wsparcie społeczne *online* studentek i studentów ukraińskich w sytuacji wojny

LIDERKA PROJEKTU:

Prof. UAM dr hab. Natalia Walter, Zakład Edukacji Medialnej

CELE PROJEKTU

Przedmiotem naszych badań uczyniliśmy internetowe wsparcie społeczne studentek i studentów ukraińskich w sytuacji konfliktu zbrojnego. Celem badań było poznanie postrzegania internetowego wsparcia społecznego przez studentki i studentów ukraińskich w kontekście traumatycznej sytuacji wojennej, uwzględniając różne aspekty tego wsparcia oraz potencjalne związki z danymi demograficznymi i *offline*'owym wsparciem społecznym.

CHARAKTERYSTYKA DZIAŁAŃ W RAMACH PROJEKTU

By zrealizować cel badań, wybraliśmy ilościową metodę sondażu diagnostycznego, techniką badań była ankieta, natomiast narzędziem wystandaryzowana Skala Wsparcia Społecznego *Online* (OSSS). Głównym problemem badawczym, na który szukaliśmy odpowiedzi, było pytanie: Jakie jest postrzeganie internetowego wsparcia społecznego przez studentki i studentów ukraińskich znajdujących się w traumatycznej sytuacji wydarzenia krytycznego, jakim jest wojna? Kwestionariusz ankiety oryginalnie skonstruowany został w języku angielskim, dlatego konieczne było jego przetłumaczenie na język polski oraz ukraiński.

Najpierw uzupełniono OSSS o pytania socjodemograficzne, a następnie poddano tłumaczeniu. Zarówno wersję polsko-, jak i ukraińskojęzyczną tłumaczyły osoby z zespołu badawczego. Kolejną czynnością było zebranie próby badawczej. Doboru dokonano metodą kuli śnieżnej. Ostatecznie w badaniach wzięło udział 1076 osób urodzonych w latach 1962-2022. Próbką ta objęła różne grupy wiekowe, a największa liczba urodzeń przypadła na osoby urodzone w latach 1998-2006 (84,6% ogółu badanych). Po zebraniu danych badawczych poddano je analizie statystycznej oraz interpretacji.

OPIS NAJWAŻNIEJSZYCH EFEKTÓW PROJEKTU	Na podstawie wyników opracowany został materiał popularyzacyjny do monografii poprojektowej oraz przygotowano anglojęzyczny artykuł naukowy.
INFORMACJA, CO ZESPÓŁ UZNAJE ZA NAJWIĘKSZY SUKCES	Największym sukcesem zespołu była sprawna współpraca, która zaowocowała unikatowymi badaniami na wysokim poziomie.
STUDENCI Z POLSKI ZAANGAŻOWANI W PROJEKT	6
STUDENCI Z UKRAINY ZAANGAŻOWANI W PROJEKT	5
UCZELNIE UKRAIŃSKIE BIORĄCE UDZIAŁ W PROJEKCIE	• <i>Donbas State Pedagogical University, Sloviansk</i>
UWAGI	Projekt badawczy

2.4. Соціальна онлайн-підтримка українських студенток та студентів в умовах війни

ЛІДЕРКА ПРОЄКТУ:

Prof. UAM dr hab. Наталія Вальтер – Кафедра медіаосвіти

ЦІЛІ ПРОЄКТУ

Предметом нашого дослідження ми обрали соціальну онлайн підтримку українських студенток і студентів в умовах збройного конфлікту. Метою нашого дослідження було вивчити сприйняття українськими студентами та студентками соціальної підтримки онлайн у контексті травматичної ситуації війни, беручи до уваги різні аспекти цієї підтримки та потенційні зв'язки з демографічними даними та соціальною підтримкою в офлайн.

ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ В РАМКАХ ПРОЄКТУ

Для досягнення мети дослідження ми обрали кількісний метод опитування, технікою дослідження – анкетування, а інструментом – стандартизовану Шкалу соціальної підтримки онлайн (OSSS). Основною проблемою дослідження, на яку ми намагалися знайти відповідь, було питання: як українські студенти та студентки, які зазнали травми внаслідок критичної події, такої як війна, сприймають соціальну підтримку в Інтернеті?

Спочатку опитувальник дослідження був створений англійською мовою, тому його необхідно було перекласти польською і, насамперед, українською мовами. Першочергово опитувальник OSSS був доповнений соціально-демографічними питаннями, а потім був перекладений.

Польську та українську версії перекладали учасники дослідницької групи. Наступним кроком було формування дослідницької вибірки. Відбір здійснювався за допомогою методу снігової кулі. У результаті, у дослідженні взяло участь 1 076 осіб, народжених між 1962 і 2022 рр. Ця вибірка охоплює різні вікові групи, причому найбільша кількість народжень припадає на людей, народжених між 1998 і 2006 рр. (84,6% від загальної вибірки). Після збору даних опитування, відбувся їх статистичний аналіз та інтерпретація.

ОПИС ГОЛОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОЄКТУ	На основі отриманих результатів було розроблено матеріали для післяпроєктної монографії та написано англomовну наукову статтю.		
ЩО КОМАНДА ВВАЖАЄ НАЙБІЛЬШИМ УСПІХОМ	Найбільшим успіхом групи стала злагоджена співпраця, що призвела до унікальних досліджень на високому рівні.		
СТУДЕНТИ З ПОЛЬЩІ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	6 осіб		
СТУДЕНТИ З УКРАЇНИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	5 осіб		
УКРАЇНСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	• <i>Донбаський державний педагогічний університет</i>		
КОМЕНТАРІ	Дослідницький проєкт		

Aktywni w społeczeństwie

Aktywni w społeczeństwie

2.5. Aktywni w społeczności: aktywność obywatelska w badaniach i praktyce

LIDERZY PROJEKTU:

Dr Izabela Cytlak, Zakład Polityki Oświatowej i Edukacji Obywatelskiej

Dr Joanna Jarmużek, Zakład Polityki Oświatowej i Edukacji Obywatelskiej

CELE PROJEKTU

Zbadanie aktywności obywatelskiej rodziców, nauczycieli i dyrektorów w Polsce oraz w Ukrainie. Praktycznym wymiarem realizacji projektu było przygotowanie powszechnie dostępnych materiałów wspierających działania edukacyjne i wychowawcze w zakresie wzmacniania rozwoju kompetencji społecznych i obywatelskich u dzieci i młodzieży.

CHARAKTERYSTYKA DZIAŁAŃ W RAMACH PROJEKTU

W ramach projektu zostały przeprowadzone badania ilościowe wystandaryzowanym narzędziem: Kwestionariuszem Aktywności Obywatelskiej KAO. W rezultacie przebadano ponad dwa tysiące osób (rodziców, nauczycieli dyrektorów szkół) z Polski i z Ukrainy. W wyniku przeprowadzonej analizy statystycznej porównano podobieństwa i różnice w zakresie różnych wymiarów aktywności obywatelskiej. Naukowym efektem pracy Zespołu było przygotowanie artykułu anglojęzycznego.

Praktycznym aspektem naszych działań badawczych było przygotowanie czterech publikacji w formie e-booków *Aktywni w społeczności. Praktyczny przewodnik rozwoju umiejętności społecznych* zawierających scenariusze z zakresu wspierania umiejętności społecznych dzieci i młodzieży, gotowych do wykorzystania przez rodziców i nauczycieli. Opracowane przez nasz Zespół scenariusze kierowane są do uczniów i uczennic szkół podstawowych z uwzględnieniem różnorodnych potrzeb.

Materiały zostały przygotowane w języku polskim, ukraińskim i angielskim. Popularyzacja materiałów odbywa się w formie czterech publikacji udostępnionych jako bezpłatne e-booki na stronie projektu za pobraniem kodu QR.

OPIS NAJWAŻNIEJSZYCH EFEKTÓW PROJEKTU	Na podstawie uzyskanych w badaniach wyników opracowany został materiał popularyzacyjny w formie czterech e-booków w trzech wersjach językowych (polski, ukraiński i angielski) oraz przygotowano anglojęzyczny artykuł naukowy.
INFORMACJA, CO ZESPÓŁ UZNAJE ZA NAJWIĘKSZY SUKCES	Istotnym sukcesem Zespołu było przygotowanie w oparciu o przeprowadzone badania naukowe i wdrożenie do praktyki edukacyjnej wysokiej jakości materiałów metodycznych rozwijających umiejętności społeczne dzieci i młodzieży. Dzięki bezpłatnemu dostępowi, nasze narzędzia z sukcesem są wykorzystywane w praktyce szkolnej w Polsce i w Ukrainie.
STUDENCI Z POLSKI ZAANGAŻOWANI W PROJEKT	4

STUDENCI Z UKRAINY ZAANGAŻOWANI W PROJEKT	3
UCZELNIE UKRAIŃSKIE BIORĄCE UDZIAŁ W PROJEKCIE	• <i>Kherson State University</i> • <i>Donbas State Pedagogical University</i>
UWAGI	Kod QR dostępny na stronie projektu

2.5. Активні в громаді: активна громадянська позиція в дослідженнях та практиці

ЛІДЕРИ ПРОЄКТУ:

Dr Ізабела Цитляк – Кафедра освітньої політики та громадянського виховання

Dr Йоанна Ярмужек – Кафедра освітньої політики та громадянського виховання

ЦІЛІ ПРОЄКТУ

Основною метою проєкту було дослідження громадянської діяльності батьків, вчителів та директорів шкіл у Польщі та Україні. Практичний вимір реалізації проєкту полягав у підготовці матеріалів у широкому доступі для підтримки освітньої та виховної діяльності, спрямованої на посилення розвитку соціальних і громадянських компетентностей у дітей та молоді.

ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ В РАМКАХ ПРОЄКТУ

У рамках проєкту було проведено кількісне дослідження за допомогою стандартизованого інструменту: Опитувальник громадянської активності. Було опитано понад 2 000 осіб (батьки, вчителі, директори шкіл) з Польщі та України. У результаті статистичного аналізу були порівняні подібності та відмінності в різних вимірах громадянської активності. Науковим результатом роботи групи стала підготовка англomовної статті.

Практичним аспектом нашої дослідницької діяльності стала підготовка 4-х публікацій у вигляді електронних книг «Активні в спільноті. Практичний посібник з розвитку соціальних навичок», які містять сценарії з підтримки соціальних навичок дітей та молоді, готових до використання батьками та вчителями. Сценарії, розроблені нашою командою, призначені для учнів початкової школи та студентів, враховуючи їхні різноманітні потреби.

Матеріали підготовлені польською, українською та англійською мовами. Поширення матеріалів відбувається у формі 4 публікацій, доступних у вигляді безкоштовних електронних книг на веб-сайті проєкту шляхом завантаження QR-коду.

ОПИС ГОЛОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОЄКТУ

На основі результатів, отриманих в рамках дослідження, було створено популяризаційні матеріали у вигляді 4 електронних книг у 3 мовних версіях (польською, українською та англійською), а також підготовлено наукову статтю англійською мовою.

ЩО КОМАНДА ВВАЖАЄ НАЙБІЛЬШИМ УСПІХОМ

Суттєвим успіхом Групи була підготовка на основі проведених досліджень та впровадження в освітню практику високоякісних методичних матеріалів, спрямованих на розвиток соціальних навичок у дітей та молоді. Завдяки безкоштовному доступу, наші інструменти успішно використовуються у шкільній практиці в Польщі та Україні.

СТУДЕНТИ З ПОЛЬЩІ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ

4 особи

СТУДЕНТИ З УКРАЇНИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	3 особи
УКРАЇНСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	• <i>Херсонський державний університет</i> • <i>Донбаський державний педагогічний університет</i>
КОМЕНТАРІ	QR-код доступний на веб-сторінці проєкту.

Ania i Mania

Ania i Mania

2.6. *Ania i Mania* – opowieść, która łączy

LIDERKA PROJEKTU:

mgr inż. Anna Klichowska, Zakład Pedagogiki Dziecka

CELE PROJEKTU

Głównym celem zespołu, zebranego wokół edukacji wczesnoszkolnej, było stworzenie narzędzia do pracy z uczniami polskimi i ukraińskimi, które pozwoli dzieciom obu narodowości zbliżyć się do siebie. Postanowiono napisać dwujęzyczną książkę dla dzieci i stworzyć do niej karty narracyjno-obrazkowe, a następnie przetestować te narzędzia w szkołach i przedszkolach.

CHARAKTERYSTYKA DZIAŁAŃ W RAMACH PROJEKTU

W ramach projektu podjęto szereg działań dążących do osiągnięcia wyznaczonych celów. Najpierw stworzono fabułę opowiadania zatytułowanego *Ania i Mania* w języku polskim. Kolejnym etapem było zredagowanie tekstu i stworzenie ilustracji do książki oraz kart narracyjno-obrazkowych do teatryku *Kamishibai*. Materiały przetłumaczono na język ukraiński oraz język angielski. Następnie złożono książkę i plansze do *Kamishibai* oraz wydrukowano wszystkie te elementy. Wizyty w instytucjach edukacyjnych były kolejnym etapem. Przedstawicielki zespołu zaplanowały zajęcia z wykorzystaniem opowiadania *Ania i Mania*. Zespół odwiedził cztery szkoły i trzy przedszkola, w tym jedno w Ukrainie. Podczas tych spotkań dzieci poznały opowieść, a następnie tworzyły ilustracje na temat dalszych losów bohaterek i opowiadały je.

Na podstawie tych prac i wypowiedzi można wywnioskować, że założone cele w dużej mierze zostały osiągnięte. Odbiór wytworów i przeprowadzonych zajęć był bardzo pozytywny i satysfakcjonujący. Wszystkie te działania zostały zaprezentowane podczas wystąpienia na międzynarodowej konferencji przy pomocy prezentacji multimedialnej, posteru i teatryku *Kamishibai*.

**OPIS
NAJWAŻNIEJSZYCH
EFEKTÓW PROJEKTU**

Najważniejszymi efektami projektu są narzędzia stworzone przez zespół, czyli dwujęzyczna książka oraz plansze narracyjno-obrazkowe pt. *Ania i Mania*. Ponadto kluczowym osiągnięciem jest to, że uczestniczące w projekcie dzieci wykazały realne zaciekawienie tymi narzędziami. Innym ważnym efektem jest zawiązana wspólna współpraca pomiędzy studentami z Polski i Ukrainy. Wartością dodaną stało się nabyte przez studentów doświadczenie – udając się do szkół i przedszkoli, mieli oni szansę rozwinąć swój warsztat pedagogiczny.

**INFORMACJA, CO
ZESPÓŁ UZNAJE ZA
NAJWIĘKSZY SUKCES**

Najważniejszym sukcesem zespołu było stworzenie wysokiej jakości narzędzi wspierających nauczycieli pracujących z dziećmi w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym ze szczególnym uwzględnieniem tych, którzy realizują zadania edukacyjne z dziećmi polskimi i ukraińskimi, ukierunkowane na rozwój społeczny tych uczniów.

**STUDENCI Z POLSKI
ZAANGAŻOWANI
W PROJEKT**

10

STUDENCI Z UKRAINY ZAANGAŻOWANI W PROJEKT	4
UCZELNIE UKRAIŃSKIE BIORĄCE UDZIAŁ W PROJEKCIE	• <i>Donbas State Pedagogical University,</i> • <i>Vinnytsia State Pedagogical University</i>
UWAGI	http://dziecko.home.amu.edu.pl/wp-content/uploads/2023/07/Ania-i-Mania.pdf

2.6. Аня і Маня – історія, яка об'єднує

ЛІДЕРКА ПРОЄКТУ:

mgr inż. Анна Кліховська – Кафедра дитячої педагогіки

ЦІЛІ ПРОЄКТУ

Головною метою групи, яка сформувалася навколо питань дошкільної освіти, було створення інструменту для роботи з польськими та українськими школярами, який би дозволив дітям обох національностей стати ближчими один до одного. Було вирішено написати двомовну дитячу книжку та створити до неї сюжетно-ілюстровані таблички, а потім випробувати ці інструменти у школах та дитячих садках.

ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ В РАМКАХ ПРОЄКТУ

Для досягнення поставлених цілей було виконано низку завдань. По-перше, був створений сюжет оповідання «Аня і Маня» польською мовою. Наступним етапом було редагування тексту та створення ілюстрацій для книги і сюжетно-ілюстративних карток для театру «Камішибай». Матеріали були перекладені українською та англійською мовами. Після цього було укладено книжку та таблички для театру «Камішибай», а також роздруковано всі ці елементи. Наступним етапом було відвідання навчальних закладів. Представники групи планували заходи, використовуючи історію «Аня і Маня». Учасники відвідали чотири школи та три дитячі садки, у тому числі один в Україні.

Під час цих зустрічей дітям розповідали історію, а потім вони створювали ілюстрації про подальшу долю героїнь та розповідали про них. На основі цих робіт та відгуків можна зробити висновок, що поставлені цілі були значною мірою досягнуті. Сприйняття створених робіт і проведених заходів було дуже позитивним і приємним. Усі результати роботи були представлені у вигляді презентації на міжнародній конференції з використанням мультимедійної презентації, плакату та театру «Камішибай».

ОПИС ГОЛОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОЄКТУ	Найважливішими результатами проєкту є створені командою інструментарії, а саме двомовна книга та сюжетно-ілюстровані таблиці «Аня і Маня». Крім того, ключовим досягненням є те, що діти, які брали участь у проєкті, проявили справжню зацікавленість у цих матеріалах. Іншим важливим результатом є чудова співпраця, яка склалася між польськими та українськими учнями. Додатковою цінністю став досвід, набутий студентами – відвідуючи школи та дитячі садки, вони мали можливість розвивати свої педагогічні навички.
ЩО КОМАНДА ВВАЖАЄ НАЙБІЛЬШИМ УСПІХОМ	Найважливішим успіхом команди стало створення високоякісних інструментів для підтримки вчителів, які працюють з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку, з особливим акцентом на тих, хто працює з польськими та українськими дітьми, з метою соціального розвитку цих учнів.
СТУДЕНТИ З ПОЛЬЩІ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	10 осіб

СТУДЕНТИ З УКРАЇНИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	4 осіб		
УКРАЇНСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	- Донбаський університет - Вінницький університет	державний	педагогічний
КОМЕНТАРІ	http://dziecko.home.amu.edu.pl/wp-content/uploads/2023/07/Ania-i-Mania.pdf		

Emocje w języku ukryte

Emocje w języku ukryte

2.7. Emocje w języku ukryte. Polsko-ukraińskie piosenki dla dzieci

LIDERZY PROJEKTU:

dr Katarzyna Forecka-Waśko, Laboratorium Edukacji Muzycznej

mgr Ewa Sykulska, Laboratorium Edukacji Muzycznej

CELE PROJEKTU

Celem projektu jest integracja środowiska akademickiego polsko-ukraińskiego i podjęcie wspólnych działań w różnych obszarach związanych z pedagogiką, pedagogiką specjalną oraz sztuką. Projekt miał na celu skomponowanie polsko-ukraińskich piosenek o emocjach, które stworzone zostaną w obu językach, tak by ich tekst przyczyniał się do integracji dzieci z Ukrainy uczących się w Polsce, ale także by tworzyły więź z dziećmi mieszkającymi na Ukrainie. Tematem piosenek są emocje o zasięgu uniwersalnym, takie jak: miłość, strach i nadzieja. Utwory te zostały nagrane w profesjonalnym studiu nagraniowym, udział w nagraniach wzięły zarówno studentki z Polski, jak i Ukrainy oraz dzieci z Ukrainy uczące się w Polsce.

Za najważniejsze cele należy uznać:

- integrację środowiska akademickiego w Polsce i Ukrainie;
- podjęcie współpracy artystycznej i tworzenie przekazu opartego na koegzystencji dwóch języków i kultur;
- stworzenie piosenek o wartości artystycznej i wychowawczej;
- propagowanie edukacji artystycznej jako elementu integracji i wymiany międzykulturowej;
- ukazanie potencjału terapeutycznego oddziaływania sztuki;
- warsztatowa praca ze studentami pedagogiki nad istotną tematyką związaną z emocjami i językiem opisywania emocji.

CHARAKTERYSTYKA DZIAŁAŃ W RAMACH PROJEKTU

Projekt bazował na twórczej pracy studentów z Polski i Ukrainy. Tworzenie piosenek, komponowanie muzyki odbywało się w okresie od stycznia do maja 2024 roku. Studenci wraz z kierowniczkami projektu spotykali się na platformie *online*, gdzie omawiane były pomysły, teksty, tłumaczenia utworów. Nagranie piosenek zostało w pełni sfinansowane przez Park Naukowo-Technologiczny UAM w ramach programu FundAkcja. Utwory zostały zamieszczone w otwartym dostępie na platformie *Soundcloud*, dzięki czemu mogą wzbogacić warsztat dydaktyczny pedagogów obu krajów. W ramach projektu powstały teledyski dokumentujące pracę grupy ukraińskiej i polskiej, jak również dwujęzyczny komiks, który ma stanowić pomoc pedagogiczną w dydaktycznej pracy z dziećmi w Polsce i Ukrainie.

Komiks dotyczył pracy z emocjami i poprzez kod QR kierował do platformy z piosenkami.

W ramach konferencji 28 czerwca 2024 r. zaprezentowano działania projektowe oraz udostępniono wszystkie materiały.

<https://soundcloud.com/laboratorium-edukacji-muzycznej>

**OPIS
NAJWAŻNIEJSZYCH
EFEKTÓW PROJEKTU**

Efektom było nagranie dwóch piosenek w Polsce i jednej piosenki na Ukrainie.

Piosenka zatytułowana *Wdzięczność*:

W jednej piosence spotykają się dwa języki, tak jak obecnie w przestrzeni edukacji, dziecięcych zabaw i doświadczeń społecznych spotykają się dwie kultury. Czujemy wdzięczność, że nie jesteśmy sami i mimo różnic razem możemy doświadczać świata, a przede wszystkim przyjaźni. Warto o tym rozmawiać i śpiewać. Na dwa języki. Zachęcamy do włączenia naszych piosenek stworzonych w ramach projektu polsko-ukraińskiego UAM pn. RAZEM. Nagrania zostały zrealizowane przy wsparciu Parku Naukowo-Technologicznego UAM w ramach projektu FundAkcja.

Słowa: Zofia Rybicka, Martyna Szczurek, Katarzyna Forecka-Waśko

Muzyka: Zofia Rybicka

Piosenka zatytułowana *Powiedz*:

Piosenka o strachu, którego doświadcza każde dziecko, wykonana jest w języku polskim i ukraińskim. Strach jest uniwersalną emocją, której doświadczamy w każdym wieku, jednak łatwiej go pokonać, gdy nie jesteśmy sami. „Strach się boi, ja się śmieję” to słowa, które mają dodać dzieciom odwagi, podobnie jak „Powiedz, nikt nie będzie zły”.

Lęk dziecka jest bowiem często lękiem o reakcję osoby dorosłej. Piosenki zostały nagrane dzięki środkom pochodzącym z programu FundAkcja Poznańskiego Parku Naukowo-Technologicznego UAM. Projekt polsko-ukraiński RAZEM zrealizowano na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu.

Muzyka i słowa: Zosia Pawlak

Śpiew: Zofia Pawlak, Kalina Waśko, Uczennice Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej w Poznaniu

Fortepian: Katarzyna Forecka-Waśko

Flet: Ewa Sykulska

Nagrania i mastering: Studio Bartłomiej Gumny.

Piosenka zatytułowana *Cmpax*:

Piosenka bliźniacza do *Powiedz*, w której ukraińskie tłumaczenie oraz sposób wykonania pozwalają na odmienną interpretację. Strach nie dotyczy bowiem tylko dziecięcego lęku, ale strachu o jutro. Rzeczywistość wojenna powoduje odmienną interpretację, która ukazuje życie w strachu jako nieodłączny element rzeczywistości społeczności ukraińskiej. Jednakże jedynym panaceum na lęk jest obecność drugiego człowieka.

**INFORMACJA, CO
ZESPÓŁ UZNAJE ZA
NAJWIĘKSZY SUKCES**

- Poszerzyliśmy nasze horyzonty twórcze: wspólna praca nad piosenką pozwoliła nam spojrzeć na proces tworzenia muzyki i tekstów w nowy sposób.
- Zdobyliśmy nowe doświadczenie, pracując w międzynarodowym zespole: nauczyliśmy się skutecznie komunikować i współpracować z ludźmi o różnych doświadczeniach i mentalności.

- Stworzyliśmy przestrzeń ciekawych doświadczeń dla dzieci. Najważniejszym efektem naszego projektu była piosenka o emocjach, która pomoże dzieciom lepiej je zrozumieć i być świadomym swoich uczuć. Głęboko wierzymy, że nasza piosenka będzie dla nich źródłem inspiracji i pozytywnych emocji.
- Wzrosła nasza świadomość sytuacji w Ukrainie poprzez bliskość kontaktów z pracownikami naukowymi i studentami w Ukrainie. Doświadczenia wspólnej pracy oraz spotkania podczas obozu letniego sprawiają, że sytuacja polityczna, która na co dzień jest daleka, stała się namacalna i niezwykle dla nas istotna.

STUDENCI Z POLSKI 6
ZAANGAŻOWANI
W PROJEKT

STUDENCI 5
Z UKRAINY
ZAANGAŻOWANI
W PROJEKT

UCZELNIE • *Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*
UKRAIŃSKIE
BIORĄCE UDZIAŁ
W PROJEKCIE

UWAGI

Projekt artystyczny; linki do piosenek:
https://soundcloud.com/laboratorium-edukacji-muzycznej/wdziecznosc?si=57663b2708304166b0667895e3e88a66&utm_source=clipboard&utm_medium=text&utm_campaign=social_sharing

Powiedz:

https://soundcloud.com.laboratorium-edukacji-muzycznej/powiedzskazhi?si=c8fbe578e38f4bf6ad660ad2a1274c43&utm_source=clipboard&utm_medium=text&utm_campaign=social_sharing

2.7. Емоції, приховані в мові. Польсько-українські пісні для дітей

ЛІДЕРИ ПРОЄКТУ:

dr Катажина Форецька-Вашько – Лабораторія музичної освіти

mgr Ева Сиккульська – Лабораторія музичної освіти

ЦІЛІ ПРОЄКТУ

Метою проєкту є інтеграція польсько-української академічної спільноти та проведення спільних заходів у різних сферах, пов'язаних з педагогікою, педагогікою спеціальної освіти та мистецтвом. Проєкт Емоції, приховані у мові. Польсько-українські дитячі пісні мав на меті створення польсько-українських пісень про емоції, які будуть написані двома мовами так, щоб їхні тексти сприяли інтеграції українських дітей, які навчаються в Польщі, а також створювали зв'язок з дітьми, які живуть в Україні. Теми пісень – це емоції, які є спільними та універсальними: любов, страх та надія. Пісні були записані у професійній студії звукозапису. У записі беруть участь як польські, так і українські студенти, а також українські діти, які навчаються в Польщі.

Найважливішими цілями проєкту є:

- інтеграція академічної спільноти Польщі та України;
- здійснення мистецької співпраці та висловлення ідеї, заснованої на співіснуванні двох мов і культур;
- створення пісень, які мають мистецьку та виховну цінність;
- сприяння мистецькій освіті як елементу інтеграції та міжкультурного обміну;
- демонстрація терапевтичного потенціалу впливу мистецтва;
- семінар зі студентами педагогіки на важливу тему емоції та мови їх опису.

ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ В РАМКАХ ПРОЄКТУ

Проєкт базувався на творчій праці студентів з Польщі та України. Написання пісень, створення музики тривало з січня по травень 2024 року. Студенти разом з керівниками проєкту зустрічалися на онлайн-платформі, де обговорювалися ідеї, тексти та переклади пісень. Запис пісень був повністю профінансований Науково-технологічним парком УАМ в рамках програми Fund Аксја. Пісні були завантажені на платформу відкритого доступу Soundcloud, аби збагатити навчальну практику освітян з обох країн. У рамках проєкту було створено відеокліпи, які документують роботу української та польської груп, а також двомовний комікс, який можна використовувати як педагогічний посібник у дидактичній роботі з дітьми в Польщі та Україні. Комікс стосується роботи з емоціями і за допомогою QR-коду спрямовує на платформу з піснями.

У рамках конференції 28 червня було презентовано проєктну діяльність та надано доступ до всіх матеріалів.

<https://soundcloud.com/laboratorium-edukacji-muzycznej>

ОПИС ГОЛОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОЄКТУ

Результатом став запис 2 пісень у Польщі та 1 пісні в Україні.

Пісня Вдячність:

Дві мови звучать в одній пісні, так само, як дві культури зустрічаються сьогодні в освітньому просторі, дитячих іграх та соціальному досвіді. Ми відчуваємо вдячність за те, що ми не самотні і, незважаючи на наші відмінності, разом можемо пізнавати світ і, перш за все, дружбу. Про це варто говорити і співати двома мовами. Заохочуємо вас прослухати наші пісні, створені в рамках польсько-українського проєкту УАМ Разом. Запис зроблено за підтримки Познанського науково-технологічного парку в рамках проєкту FundAkcja

Слова: Зофія Рибіцька, Мартина Щурек, Катажина Форецька-Вашько

Музика: Зофія Рибіцька

Пісня *Скажи*:

Ця пісня про страх, який переживає кожна дитина, виконується польською та українською мовами. Страх – це універсальна емоція, яку переживають у будь-якому віці, проте долати його легше, коли ми не одні. «Страх боїться – я сміюся» – це слова, які додають дітям хоробрості, так само як і «Скажи, ніхто не буде гніватися». Адже страх дитини – це часто страх перед реакцією дорослого. Пісні записані за кошти програми FundAkcja Познанського науково-технологічного парку УАМ. Польсько-український проєкт РАЗОМ, який реалізується на факультеті освітніх наук Університету ім. Адама Міцкевича в Познані.

Музика і слова: Зофія Павляк; Спів: Зофія Павляк, Каліна Вашко, учні Познанської загальноосвітньої балетної школи; Фортепіано: Катажина Форецька – Вашко, Познань; Фортепіано: Катажина Форецька-Вашко; Флейта: Ева Сиккульська; Запис та монтаж: Студія Бартоломея Гумного.

Пісня *Страх*:

Пісня-близнюк, в якій український переклад і манера виконання дає змогу для різного звучання. Адже страх – це не лише дитяча тривога, а й страх за завтрашній день. Реальність війни породжує іншу інтерпретацію, яка показує життя у страху як невід’ємну частину реальності українського суспільства. Однак єдиним зціленням від тривоги є присутність іншої людини.

**ЩО КОМАНДА
ВВАЖАЄ
НАЙБІЛЬШИМ
УСПІХОМ**

– Ми розширили свої творчі горизонти: Спільна робота над піснею дозволила нам інакше поглянути на процес створення музики та текстів.

– Ми отримали новий досвід співпраці в міжнародній команді: навчилися ефективно спілкуватися та співпрацювати з людьми різного походження та менталітету.

– Ми створили дещо важливе для дітей. Найважливішим результатом нашого проєкту стала пісня про емоції, яка допоможе дітям краще розуміти та усвідомлювати свої почуття. Ми впевнені, що наша пісня стане для них джерелом натхнення та позитивних емоцій.

– Ми збільшили нашу свідомість про ситуацію в Україні завдяки тісному контакту з українськими науковими працівниками та студентами. Досвід спільної роботи та зустрічей під час літньої школи вчинив політичну ситуацію, яка є далекою від нас у повсякденному житті, відчутною та надзвичайно актуальною для нас.

**СТУДЕНТИ З
ПОЛЬЩІ, ЯКІ ВЗЯЛИ
УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ**

6 осіб

**СТУДЕНТИ З
УКРАЇНИ, ЯКІ ВЗЯЛИ
УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ**

5 осіб

**УКРАЇНСЬКІ
УНІВЕРСИТЕТИ, ЯКІ
ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У
ПРОЄКТІ**

• Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

КОМЕНТАРІ

Мистецький проєкт; посилання на пісні:
https://soundcloud.com/laboratorium-edukacji-muzycznej/wdziecznosc?si=57663b2708304166b0667895e3e88a66&utm_source=clipboard&utm_medium=text&utm_campaign=social_sharing

Посилання:

https://soundcloud.com/laboratorium-edukacji-muzycznej/powiedzskazhi?si=c8f8e578e38f4bf6ad660ad2a1274c43&utm_source=clipboard&utm_medium=text&utm_campaign=social_sharing

Fotografia w terapii

Fotografia w terapii

2.8. Terapeutyczne znaczenie fotografii w pracy z dziećmi i młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych

LIDERKA PROJEKTU:

dr Matylda Pachowicz, Laboratorium Studiów o Niepełnosprawności

CELE PROJEKTU

W niniejszym projekcie zostały zrealizowane następujące cele:

- I. Naukowy (opracowanie *Przewodnika metodycznego – Fotografia jako jedna z form arteterapii*) – część teoretyczna w przygotowaniu;
- II. Praktyczny (promowanie działań arteterapeutycznych poprzez: 1. wystawę fotografii oraz wydanie zestawu pocztówek; 2. opracowanie części metodycznej *Przewodnika metodycznego* zawierającej scenariusze zajęć, które mogą wykorzystywać w swojej pracy studenci kierunków pedagogicznych/psychologicznych oraz nauczyciele i terapeuci pracujący z dziećmi i młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych);
- III. Integracyjny – wymiana doświadczeń, poznanie kultury drugiego kraju.

CHARAKTERYSTYKA DZIAŁAŃ W RAMACH PROJEKTU

Dzięki spotkaniom *online* udało się wypracować scenariusze działań, które były realizowane w Szkole Specjalnej nr 102 w Poznaniu i równolegle w ośrodku dla dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych w Ukrainie.

OPIS NAJWAŻNIEJSZYCH EFEKTÓW PROJEKTU	1. Wystawa (zawiera – dwanaście dużych plasz prezentujących zdjęcia wykonane w ramach warsztatów fotograficznych przez uczniów Szkoły Specjalnej nr 102 w Poznaniu oraz uczniów specjalnego ośrodka w Ukrainie; – trzy plansze prezentujące zdjęcia z realizacji projektu w formie reportażu), jak również wydanie zestawu pocztówek z wykonanymi zdjęciami; 2. Wydanie <i>Przewodnika metodycznego</i> w formie drukowanej/w pdf (w opracowaniu).
INFORMACJA, CO ZESPÓŁ UZNAJE ZA NAJWIĘKSZY SUKCES	Promowanie fotografii jako jednej z form arteterapii w pracy z dziećmi i młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych na Ukrainie (z informacji otrzymanych od uczestniczek po stronie ukraińskiej wynika, że przed wdrożeniem niniejszego projektu fotografia nie była wykorzystywana jako arteterapeutyczna forma pracy z dziećmi i młodzieżą).
STUDENCI Z POLSKI ZAANGAŻOWANI W PROJEKT	5
STUDENCI Z UKRAINY ZAANGAŻOWANI W PROJEKT	5
UCZELNIE UKRAIŃSKIE BIOŁĄCE UDZIAŁ W PROJEKCIE	• DPTNZ „Dnipro center of vokational and technical education of tourist service” Yelyzaveta Plakyda Dnipro • Donbas State Pedagogical University
UWAGI	Projekt artystyczny

2.8. Терапевтичне значення фотографії в роботі з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами

ЛІДЕРКА ПРОЄКТУ:

dr Матильда Пахович – Лабораторія вивчення неповносправності

ЦІЛІ ПРОЄКТУ	У рамках цього проєкту були досягнуті наступні цілі: I. Наукова (розробка Методичного посібника – Фотографія як одна з форм арт-терапії) – теоретична частина в процесі підготовки. II. Практична (популяризація арт-терапевтичної діяльності через: 1. Виставки фотографій та видання серії листівок; 2. Підготовки методичної частини Методичного посібника, в якій містяться сценарії занять, які можуть використовувати у своїй роботі студенти педагогічних/психологічних спеціальностей та педагоги і терапевти, які працюють з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами). III. Інтегративна – обмін досвідом, знайомство з культурою іншої країни.
ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ В РАМКАХ ПРОЄКТУ	Завдяки онлайн-зустрічам вдалося розробити сценарії заходів, які паралельно реалізовувалися у спеціальній школі № 102 у Познані та в центрі для дітей та молоді з особливими освітніми потребами в Україні.

ОПИС ГОЛОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОЄКТУ	1. Експозиція (складається з 12 великих таблиць з фотографіями, зробленими під час фотомайстерень учнями Спеціальної школи № 102 у Познані та учнями спеціального центру в Україні; 3 стендів з фотографіями, зробленими під час реалізації проєкту – репортаж), а також публікація набору листівок зі зробленими фотографіями. 2. Публікація Методологічного посібника у друкованому та pdf-форматі (на стадії підготовки).
ЩО КОМАНДА ВВАЖАЄ НАЙБІЛЬШИМ УСПІХОМ	Популяризація фотографії як однієї з форм арт-терапії в роботі з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами в Україні (за інформацією, отриманою від учасників з української сторони; фотографія не використовувалася як арт-терапевтична форма роботи з дітьми та молоддю до моменту втілення цього проєкту).
СТУДЕНТИ З ПОЛЬЩІ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	5 осіб
СТУДЕНТИ З УКРАЇНИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	5 осіб
УКРАЇНСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	• ДПТНЗ „Дніпровський центр професійно-технічної освіти туристичного сервісу” • Донбаський державний педагогічний університет
КОМЕНТАРІ	Мистецький проєкт

UKRAPOL – wirtualna podróż

UKRAPOL – wirtualna podróż

2.9. UKRAPOL – wirtualna podróż między kulturami

LIDERZY PROJEKTU:

dr Grażyna Barabasz, Zakład Pedeutologii

dr Jonasz Pawelczyk, Zakład Pedeutologii

CEL PROJEKTU

Głównym celem projektu było wypracowanie relacji między uczestnikami projektu i ich kulturami.

Celem edukacyjnym było poznanie elementów kultury polskiej i ukraińskiej oraz pobudzenie świadomości międzykulturowej.

Celem praktycznym było opracowanie wirtualnej gry edukacyjnej, w której poznajemy elementy kultury polskiej i ukraińskiej.

CHARAKTERYSTYKA DZIAŁAŃ W RAMACH PROJEKTU

Projekt bazował na twórczej pracy studentów z Polski i Ukrainy. Obejmował on m.in. takie działania, jak:

- merytoryczne opracowanie treści do gry (w tym przeprowadzenie sondy wśród Polaków i Ukraińców na temat tego, co charakteryzuje ich kraj), metodyczne i graficzne opracowanie gry;
- zaprojektowanie ośmiu pokoi tematycznych: skojarzenia, muzyka, język, architektura, kuchnia, legendy, ciekawostki, refleksje. W pokojach tych treści zostały zaprezentowane zarówno w kontekście Polski, jak i Ukrainy. Użytkownik, zwiedzając pokoje, poznaje między innymi legendy polskie i ukraińskie, slang młodzieżowy w języku polskim i ukraińskim, charakterystyczne potrawy kuchni polskiej i ukraińskiej. Gra jest w Internecie w wolnym dostępie.

OPIS NAJWAŻNIEJSZYCH EFEKTÓW PROJEKTU	Zaprojektowanie i wykonanie wirtualnej gry <i>Ukrapol</i>
INFORMACJA, CO ZESPÓŁ UZNAJE ZA NAJWIĘKSZY SUKCES	Podwyższenie świadomości międzykulturowej, wypracowanie relacji między uczestnikami projektu i ich kulturami. Rozwijanie kompetencji miękkich, takich jak: kreatywność, komunikacja, krytyczne myślenie, kooperacja.
STUDENCI Z POLSKI ZAANGAŻOWANI W PROJEKT	5
STUDENCI Z UKRAINY ZAANGAŻOWANI W PROJEKT	5
UCZELNIE UKRAIŃSKIE BIO RĄCE UDZIAŁ W PROJEKCIE	• <i>Donbas State Pedagogical University</i> • <i>Boris Grinchenko Kyiv Metropolitan University</i>
UWAGI	Link do prezentacji gry: PL_UA_10_2024.mp4

2.9. UKRAPOL – віртуальна подорож між культурами

ЛІДЕРИ ПРОЄКТУ:

dr Гражина Барабаш – Кафедра педевтології

dr Йонаш Павлачик – Кафедра педевтології

ЦІЛІ ПРОЄКТУ

Основною загальною метою проєкту був розвиток взаємовідносин між учасниками проєкту та їхніми культурами.

Освітня мета полягала в ознайомленні з елементами польської та української культури та розвитку міжкультурної свідомості. Практична мета полягала у створенні віртуальної навчальної гри для пізнання елементів польської та української культур.

ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ В РАМКАХ ПРОЄКТУ

В основі проєкту лежала творча робота студентів з Польщі та України. Він передбачав такі види діяльності, як змістовна розробка контенту для гри (у тому числі проведення опитування серед поляків та українців про те, що характеризує їхню країну), методична та графічна розробка гри. Це включало дизайн восьми тематичних кімнат: асоціацій, музики, мови, архітектури, кухні, легенд, цікавинок, рефлексії. У цих кімнатах матеріали були представлені в контексті як Польщі, так і України. Досліджуючи кімнати, користувач знайомиться, серед іншого, з польськими та українськими легендами, молодіжним сленгом польською та українською мовами, традиційними стравами польської та української кухні. Гру можна знайти в Інтернеті у вільному доступі.

ОПИС ГОЛОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОЄКТУ	Дизайн та реалізація віртуальної гри <i>Ukrapol</i> .
ЩО КОМАНДА ВВАЖАЄ НАЙБІЛЬШИМ УСПІХОМ	Збільшення міжкультурної свідомості, розвиток стосунків між учасниками проєкту та їхніми культурами. Розвиток навичок, таких як креативність, комунікація, критичне мислення, співпраця.
СТУДЕНТИ З ПОЛЬЩІ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	5 осіб
СТУДЕНТИ З УКРАЇНИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	5 осіб
УКРАЇНСЬКІ УНІВЕРСИТЕТИ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОЄКТІ	• Донбаський державний педагогічний університет • Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
КОМЕНТАРІ	Посилання на презентацію гри: PL_UA_10_2024.mp4

3. Szkoła Letnia i Konferencja pt. *Razem ku przyszłości 2024 rok*

Końcową częścią projektu RAZEM i poszczególnych działań projektowych był tydzień polsko-ukraiński (23.06-29.06) zrealizowany w ramach Szkoły Letniej dla Studentów z Ukrainy pod hasłem: *Razem dla przyszłości*. Na podsumowanie działań projektowych i wieńczących przedsięwzięcie konferencję przyjechało do Polski trzydziestu studentów z Ukrainy.

Podczas tygodniowego pobytu na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu brali oni udział w wykładach i warsztatach, których treści zostały zaproponowane w oparciu o oczekiwania sformułowane ze strony ukraińskich partnerów. Wśród nich można wymienić najczęściej pojawiające się wypowiedzi:

- *chciałabym zdobyć nową wiedzę i umiejętności, które wykorzystam w swojej przyszłej karierze;*
- *ważne dla mnie jest poznanie nowych osób oraz integracja z nimi, wymiana doświadczeń życiowych i zawodowych;*
- *chciałabym nawiązać nowe przyjaźnie; istotne jest dla mnie poznanie kreatywnych metod w pracy edukacyjnej i sposoby ich zastosowania w praktyce;*
- *bardzo ważne jest doskonalenie umiejętności posługiwania się językiem polskim.*

Warsztaty odbywały się 25 czerwca w Pałacu w Dębinie i obejmowały następujące tematy:

1. *Metody aktywizujące w edukacji/Pedagogika kreatywna – prowadząca warsztat: dr Monika Christoph.*
2. *Budowanie odporności psychicznej – warsztaty antystresowe – prowadząca warsztat: dr Matylda Pachowicz.*
3. *Warsztat międzykulturowy – prowadząca warsztat: dr Dobrochna Hildebrandt-Wypych.*

W pięknych i inspirujących przestrzeniach obiektu studentki z Ukrainy wspólnie ze studentkami i studentami z Polski finalizowały działania projektowe i przygotowywały się do prezentacji efektów swojej pracy podczas konferencji podsumowującej projekt. W przestrzeniach pałacu studentki z Ukrainy przygotowały wyjątkowy poczęstunek dla polskich przyjaciół – kolację składającą się z potraw ukraińskich.

Po uroczystej kolacji odbyło się przedpremierowe wykonanie piosenki pt. *Wdzięczność*, która stała się hymnem projektu. W jednej piosence spotykają się dwa języki, tak jak obecnie w przestrzeni edukacji, dziecięcych zabaw i doświadczeń społecznych spotykają się dwie kultury. Czujemy wdzięczność, że nie jesteśmy sami, i mimo różnic razem możemy doświadczać świata, a przede wszystkim przyjaźni. Warto o tym rozmawiać i śpiewać. Na dwa języki (dr Katarzyna Forecka-Waśko, liderka zespołu projektowego: Emocje w języku ukryte. Polsko-ukraińskie piosenki dla dzieci).

WDZIĘCZNOŚĆ

słowa: Zofia Rybicka, Martyna Szczurek, Karina Tkaczenko, Katarzyna Forecka-Waśko

muzyka: Zofia Rybicka

1. W sercu czuję wdzięczność,
wspaniałych przyjaciół mam,
kiedy jest mi przykro,
nigdy nie zostaję sam!
Ktoś zawsze pociesza mnie,
bo czasem ciężko jest,
lecz bardzo cieszę się,
jak wiele osób ze mną bawi się.

Ref.

*PL: Bądź blisko mnie,
a ja będę blisko ciebie.
Bądź blisko mnie,
a ja będę blisko ciebie (x2)*

*UKR: Будь біля мене
і я буду біля тебе
Будь біля мене
і я буду біля тебе (x2)*

2. W sercu czuję wdzięczność,
doceniam każdy dzień,
kiedy świeci słońce,
a nawet kiedy pada deszcz.
Bo jesteś obok mnie,
wypijmy razem deszcz,
w słońcu zanurzymy się,
biegnijmy razem poprzez noc i dzień!

Ref.

*UKR: Будь біля мене
і я буду біля тебе
Будь біля мене
і я буду біля тебе (x2)*

*PL: Bądź blisko mnie,
a ja będę blisko ciebie.
Bądź blisko mnie,
a ja będę blisko ciebie (x2)*

Ważne dla wszystkich uczestników spotkanie miało miejsce 27 czerwca 2024 roku w murach Wydziału Studiów Edukacyjnych. Był to czas na prezentację kształcenia na Wydziale. Swoimi doświadczeniami ze studentkami z Ukrainy podzieliła się pani prof. Valentyna Kushnir, współpracująca z Wydziałem Studiów Edukacyjnych jako profesor wizytująca od 2022 roku.

Tego dnia zespoły projektowe kończyły pracę nad swoimi projektami, przygotowywano wystawy i prezentacje. Odbył się też spacer po Kampusie Ogrody, a następnie goście z Ukrainy udali się na zwiedzanie Poznania.

Konferencja *Razem ku przyszłości*

Dnia 28 czerwca 2024 roku odbyła się konferencja wieńcząca realizację Polsko-Ukraińskiego Projektu RAZEM, podczas której każdy z uczestniczących w nim zespołów miał możliwość zaprezentowania efektów swoich kilkumiesięcznych działań. Konferencję otworzył prof. UAM dr hab. Rafał Witkowski – Prorektor ds. Współpracy Międzynarodowej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – oraz (w formule zdalnej) prof. dr hab. Agnieszka Cybał-Michalska – Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych. Uczestników konferencji obecnych w murach Wydziału i *online* powitała również prof. UAM dr hab. Kinga Kuszak – Prodziekan ds. Studenckich i Organizacji Kształcenia Wydziału Studiów Edukacyjnych. Gościem konferencji była również Izabela Liebert-Jędruszkowiak – Wicekurator Oświaty w Poznaniu.

3. Літня школа та конференція під назвою Разом заради майбутнього 2024

Завершальною частиною проєкту РАЗОМ та індивідуальних проєктних заходів став польсько-український тиждень (23.06 – 29.06), реалізований в рамках Літньої школи для українських студентів під гаслом Разом заради майбутнього. Тридцять студентів з України приїхали до Польщі, щоб підвести підсумки проєктної діяльності та взяти участь у конференції.

Під час тижневого перебування в Університеті ім. Адама Міцкевича в Познані студенти відвідували лекції та семінари, зміст яких був сформований на основі очікувань, запропонованих українськими партнерами. Найчастіше зустрічалися такі твердження: *я хотіла б отримати нові знання та навички, які зможу використати у своїй майбутній кар'єрі; мені важливо познайомитися з новими людьми та мати можливість обміну життєвим і професійним досвідом; я хотіла б знайти нових друзів; мені важливо дізнатися про креативні методи в освітній роботі та як їх застосовувати на практиці; мені важливо вдосконалити свої знання польської мови.*

Семінари відбулись 25 червня в Палаці Дембіна і стосувались наступних тем:

1. *Активізаційні методи в освіті/ креативна педагогіка – семінаром координувала: dr Моніка Крістоф.*
2. *Розвиток психологічної стійкості – семінар по боротьбі зі стресом – семінаром координувала: dr Матильда Пахович.*
3. *Міжкультурний майстер-клас – семінаром координувала: dr Доброхна Гільдебрант-Вуних.*

У прекрасному та вражаючому просторі палацу студентки з України разом з польськими студентами завершували приготування до презентації своїх робіт на конференції, яка підсумувала проєкт.

У просторах палацу українські студенти організували для своїх польських друзів особливу гостину – вечерю, яка складалася з українських страв.

Після урочистої вечері відбулося передпрем'єрне виконання пісні «Вдячність», яка стала гімном проекту. Дві мови зустрілися в одній пісні, так само, як дві культури зустрічаються зараз у просторі освіти, дитячих ігор та соціального досвіду. Ми відчуваємо вдячність за те, що ми не самотні і, незважаючи на наші відмінності, разом можемо пізнавати світ і, перш за все, дружбу. Про це варто говорити і співати. Двома мовами (dr Катажина Форецько-Вашько, керівник проєктної групи: Приховані емоції в мові. Польсько-українські пісні для дітей).

ВДЯЧНІСТЬ

Слова: Зофія Рибіцька, Мартина Щурек, Каріна Ткаченко, Катажина Форецька-Васько

Музика: Зофія Рибіцька

1. W sercu czuję wdzięczność,
wspaniałych przyjaciół mam,
kiedy jest mi przykro,
nigdy nie zostaję sam!
Ktoś zawsze pociesza mnie,
bo czasem ciężko jest,
lecz bardzo cieszę się,
jak wiele osób ze mną bawi się.

Приспів.

PL: Bądź blisko mnie

A ja będę blisko ciebie.

Bądź blisko mnie

A ja będę blisko ciebie x2

UKR: Будь біля мене

і я буду біля тебе

Будь біля мене

і я буду біля тебе x2

2. W sercu czuję wdzięczność,
doceniam każdy dzień,
kiedy świeci słońce
a nawet kiedy pada deszcz.
Bo jesteś obok mnie,
wypijmy razem deszcz,
w słońcu zanurzymy się,
biegnijmy razem poprzez noc i dzień!

Приспів.

UKR: Будь біля мене

і я буду біля тебе

Будь біля мене

і я буду біля тебе x2

PL: Bądź blisko mnie

A ja będę blisko ciebie.

Bądź blisko mnie

A ja będę blisko ciebie x2

Важлива для всіх учасників зустріч відбулася 27 червня 2024 року у стінах Факультету освітніх наук. У цей день було проведено презентацію освіти на факультеті. Професорка Валентина Кушнір, яка з 2022 року співпрацює з Факультетом освітніх наук як гостьовий професор, поділилася своїм досвідом зі студентками з України.

Цього дня учасники завершували роботу над своїми проектами, готували експозиції та презентації. Також гості оглянули кампус Огроди, а потім вирушили на екскурсію містом Познань.

Конференція Разом заради майбутнього

28 червня 2024 року відбулася конференція, яка увінчала реалізацію польсько-українського проекту РАЗОМ. Під час заходу кожна з груп мала змогу представити результати своєї кількомісячної діяльності. Конференцію урочисто відкрили prof. UAM dr hab. Рафал Вітковський, проректор з міжнародної співпраці Університету імені Адама Міцкевича в Познані, та (у дистанційному форматі) prof. dr hab. Агнешка Цибал-Міхальська, деканка факультету освітніх наук. Учасників конференції, присутніх у стінах факультету та в онлайні, також привітала prof. UAM dr hab. Кінґа Кушак, заступниця декана з питань праці зі студентами та організації навчання Факультету освітніх наук. Гостею конференції також була пані Ізабела Ліберт-Єндрожковяк, заступниця куратора освіти в Познані.

4. Refleksje uczestników projektu

Udział w projekcie i możliwość współdziałania z osobami, które mają inne, egzystencjalne i edukacyjne doświadczenia, często odmienną perspektywę oglądu rzeczywistości, są w opinii uczestników projektu bardzo cenne. Studentki i studenci uczestniczący w projekcie podczas spotkań przed konferencją, w jej trakcie i po zakończeniu, wskazywali, że udział w tym przedsięwzięciu dał im szansę innego spojrzenia na edukację, pokazał inne możliwości i rozwiązania. Dla studentek z Ukrainy nowym i niezwykle ważnym doświadczeniem była sposobność aktywnego uczestnictwa w konferencji. Niektóre z nich wskazywały, że wizyta na UAM jest dla nich pierwszym rzeczywistym pobytem w murach uczelni wyższej. Trwająca wojna w Ukrainie pozbawiła je możliwości stacjonarnego studiowania, budowania bezpośrednich relacji z wykładowcami, koleżankami i kolegami z grupy. W rozmowach indywidualnych i grupowych wybrzmiewały takie oto, przykładowe refleksje:

Dziękuję za to, że mogłam spojrzeć w niebo i widzieć gwiazdy, a nie samoloty wojskowe.

Nie przyjechałyśmy tu spać, tylko żyć – wyśpimy się w Ukrainie.

Jestem bardzo podekscytowana, gdyż UAM będzie pierwszą uczelnią, którą zwiedzę i zobaczę. Gdy zaczęłam studia w Ukrainie, edukacja była tylko zdalna.

Dziękuję za możliwość wypowiedzenia się, aktywnego udziału w konferencji, to niesamowite, że mogliśmy wziąć w niej udział, będąc studentami, dzięki temu czuję, że mój głos jest ważny.

Studentki z Ukrainy dzieliły się swoimi indywidualnymi doświadczeniami i refleksjami. Z ich wypowiedzi wynika, że projekt był dla nich ważny i inspirujący.

Czym była dla mnie szkoła letnia? Niesamowicie było spędzać czas z ludźmi o podobnych poglądach, poznanie nowych trendów w pedagogice i nawiązanie nowych przyjaźni. Czym była dla mnie konferencja? To niesamowite połączenie dwóch kultur, wiedzy i umiejętności. To niesamowita wymiana doświadczeń Polski i Ukrainy. Wyrażam wielki szacunek i wdzięczność Pani Dziekan Kindze, Pani Profesor Grażynie i Veronice za wsparcie i tłumaczenie, za superprojekt. Bardzo chcę kontynuacji tego projektu i rozwijania przyjaźni między nami (Tatiana).

Dzięki polsko-ukraińskiemu projektowi „Razem” ostatni tydzień czerwca był dla nas pełen nowej wiedzy i bezcennego doświadczenia. Dziękujemy nauczycielom i studentom UAM za ciekawe szkolenia i dyskusje z pedagogiki. Projekt ten dał studentom polsko-ukraińskim możliwość zaprezentowania wspólnych wyników, nad którymi pracowano w okresie od stycznia do czerwca 2024 roku. Dziękuję również mojemu wspaniałemu zespołowi za wspólną pracę nad projektem „Organizacje Studenckie. Działalność wolontariacka” (Mariana).

Szkoła letnia jest jak powiew świeżego powietrza, to całkowita zmiana atmosfery. Dla mnie ten projekt to było wyzwanie zarówno pod względem czasu, jak i kreatywności. Najważniejsza była dla mnie integracja z zespołem i przyjaźnie, które powstały. Moja ekipa była najlepsza. Podczas projektu poznałam wszystkie subtelności i trudności związane z tworzeniem książki, jakie mogą się pojawić. Znaczenie każdej osoby w zespole, od autora po tłumacza i recenzentów. Takie projekty są bardzo ważne dla Ukrainy i jej młodych ludzi, bo stanowią impuls do rozwoju. Również to nowe wyzwania, nowe wrażenia, emocje, to nowe doświadczenie współpracy z zespołem. Jeśli chodzi o przyszłą współpracę, bardzo spodobało mi się przemówienie studentki na temat autyzmu u dziewcząt. Chciałabym się rozwijać i uczyć więcej w tym obszarze (Olena).

Także dla studentek i studentów z Polski współpraca z koleżankami i kolegami z Ukrainy była niezwykle budująca. Można było zmierzyć się z inną perspektywą myślenia o tym samym zagadnieniu pedagogicznym, poszukiwać innych rozwiązań, innymi drogami dochodzić do założonego celu. Studentki i studenci z Polski bardzo docenili kompetencje medialne swoich ukraińskich koleżanek i kolegów, ich gotowość do współdziałania i niezwykłą otwartość, czego przykładem mogą być następujące wypowiedzi uczestniczek i uczestników projektu ze strony polskiej.

Było mi niezmiernie miło brać udział w tym projekcie, poznałem wiele wspaniałych osób, a z tymi, które już znałem, przeżyłem wiele wspaniałych momentów. Bardzo cieszę się że wykorzystałem okazję pracy w dziedzinie mnie interesującej. Uczestnictwo w projekcie pozwoliło mi na poszerzenie moich horyzontów poprzez nie tylko przedstawienie swojego wkładu, ale też poprzez obserwowanie tego, jak rozwijają się inni! Jestem bardzo wdzięczny za to, że mogłem być tego częścią i mam nadzieję, że nie był to ostatni raz, gdy mogę pracować w tak wspaniałym gronie! (Patryk, student UAM).

Współpraca Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z ukraińskimi uczelniami oraz spotkania ze studentkami organizowane na naszym wydziale są niezwykle wartościowym wydarzeniem. Jest to nie tylko szansa na nawiązanie nowych znajomości, ale przede wszystkim okazja do zrobienia czegoś, co może zostać realnie wykorzystane w przyszłej pracy. Niezwykle podnoszące na duchu było spotkanie po roku z tymi wspaniałymi dziewczynami, które cieszą się z tego, co robią. Najważniejsze w tym projekcie są dla mnie relacje i ogromny poziom możliwości, które mamy. Chciałbym, abyśmy w przyszłości mieli jeszcze większą możliwość nieformalnej integracji ze studentkami z Ukrainy. Cieszę się z bardzo wysokiego poziomu projektów, które mogliśmy w tym roku poznać. Myślę, że w ramach następnych inicjatyw powinniśmy spróbować stworzyć coś, co będzie miało szansę zmienić naszą przestrzeń lokalną. Liczę, że w niedalekiej przyszłości będziemy mieli możliwość odwiedzenia studentek w już bezpiecznej, wolnej Ukrainie (Hubert, student WSE).

Było bardzo fajnie i ciekawie. Cieszę się, że pracowaliśmy w grupach i lepiej się poznaliśmy. Jest we mnie dużo pozytywnych emocji i wrażeń, które zapamiętam do końca życia. To był niesamowity tydzień, wypełniony rozmowami, rozwojem, nauką i rozrywką (Karina, studentka WSE).

Projekt polsko-ukraiński RAZEM był dla mnie niesamowitym doświadczeniem i śmiało mogę powiedzieć, kamieniem milowym na drodze mojego rozwoju osobistego i zawodowego. Doświadczeni liderzy tworzyli zespoły pełne pasji i zaangażowania, realizujące ciekawe projekty edukacyjne, a wytwory ich pracy zachwycaly, zaskakiwały, pogłębiały refleksję, wzruszały i inspirowały, dawały motywację, by działać dalej. Największe wrażenie wywarła jednak na mnie sama atmosfera projektu, oparta na integracji, bliskości, wzajemnej życzliwości ludzkiej i potrzebie bycia RAZEM. Dzielenie się wzajemnymi doświadczeniami, wiedzą, przemyśleniami i wrażliwością w doświadczaniu codzienności otworzyło dla mnie nową przestrzeń uczącej się społeczności, która łączy we wspólnej idei dwa bliskie sobie narody: Polaków i obywateli Ukrainy. Mogliśmy choć niewielką chwilę razem leżeć na trawie i przyglądać się czystemu, pięknemu i bezpiecznemu niebu. RAZEM spoglądaliśmy z nadzieją KU PRZYSZŁOŚCI! (dr Monika Christoph, wykładowca WSE).

Zrealizowany w zespole projekt był dla mnie wartościowy pod wieloma względami. Po pierwsze, stworzył możliwość poznania metod arteterapeutycznych wykorzystywanych w pracy z dziećmi i młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych na Ukrainie. Uświadomił również ogrom możliwości rozwoju na UAM w Poznaniu oraz otwartość naszej społeczności akademickiej na różnorodne, nietuzinkowe działania. To, co łączyło nas wszystkich, to kreatywność, niesłabnąca motywacja, pozytywna energia i wzajemna serdeczność. Dodatkowo podjęty w zespole temat terapeutycznego znaczenia fotografii stanowił dla mnie świetną okazję powrotu do działań podejmowanych w młodości na rzecz osób z niepełnoprawnością intelektualną. Cieszę się niezmiennie, że mogłam być częścią tak wartościowego przedsięwzięcia o wymiarze międzynarodowym (dr Matylda Pachowicz, wykładowca WSE).

Perspektywę polską i ukraińską reprezentuje Iryna Tverdokhlib. Aktualnie jest ona studentką na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a przed wybuchem wojny studiowała w Ukrainie. Poniżej zaprezentowano jej refleksje dotyczące uczestnictwa w projekcie, jego przebiegu oraz wizji współpracy w przyszłości.

Co ten projekt dla ciebie znaczył?

Miałam okazję poznać różnych specjalistów i aktywistów z Polski i Ukrainy, wymienić się doświadczeniami i poglądami, co wzbogaciło moje rozumienie aktualnych wyzwań i sposobów radzenia sobie z nimi. Projekt był nie tylko źródłem nowej wiedzy, ale także bodźcem do samorozwoju i rozwoju zawodowego.

Co było dla ciebie najważniejsze w tym projekcie?

Najważniejszą rzeczą dla mnie było uświadomienie sobie siły wspólnego działania i możliwości, jakie otwiera współpraca. To fantastyczne, że udało się zorganizować i zrealizować ten projekt, a nawet w obliczu trudności, takich jak wojna w Ukrainie, przerwy prądu i wiele innych czynników. Uczestnicy z Ukrainy przyjechali na letnią szkołę i byli bardzo zmotywowani do współpracy. Uczestnicy projektu mieli różne poglądy, doświadczenia i umiejętności, ale razem osiągnęliśmy wspólny cel. Zrozumiałam, jak ważne jest słuchanie innych, otwartość na nowe pomysły i gotowość do współpracy w celu osiągnięcia wspólnych celów.

Czego się nauczyłaś dzięki temu projektowi?

Projekt pozwolił mi zdobyć wiele nowej wiedzy i umiejętności. Udoskonaliłam swoje umiejętności komunikacyjne, umiejętności tłumaczenia z ukraińskiego na polski i odwrotnie, zdolność adaptacji do zmian i szybkiego reagowania. Nauczyłam się być bardziej pewna siebie i zarządzać organizacją, rozdzielać role w pracy zespołowej. Teraz mam doświadczenie w uczestnictwie w międzynarodowym projekcie,

a w przyszłości mogę opierać się na tej zdobytej wiedzy, uczestnicząc w kolejnych projektach.

Jak widzisz dalszą współpracę? Może widzisz inne formy współpracy?

Dalszą współpracę widzę jako kontynuację pracy nad wspólnymi projektami i inicjatywami. Byłoby ciekawie organizować regularne spotkania lub warsztaty, aby dzielić się doświadczeniami i nowymi pomysłami. Moglibyśmy również rozważyć stworzenie wspólnej platformy współpracy online, na której uczestnicy mogliby dzielić się zasobami, konsultować się i wspólnie pracować nad nowymi projektami.

Dlaczego takie projekty są ważne w kontekście współczesnych wydarzeń na świecie?

W obecnym świecie, w którym stoimy przed wieloma globalnymi wyzwaniami, takimi jak zmiany klimatyczne, nierówności społeczne, wojny, pandemie i inne, ważne jest, aby łączyć siły i szukać wspólnych rozwiązań. Takie projekty promują współpracę międzynarodową, wymianę wiedzy i doświadczeń oraz pomagają kształtować nowe pokolenie liderów zdolnych do skutecznego reagowania na współczesne wyzwania. Pomagają tworzyć sieci wsparcia i solidarności, co jest niezwykle ważne w niestabilnym świecie. Jestem niezmiernie wdzięczna za możliwość uczestniczenia w tej inicjatywie i z niecierpliwością czekam na nowe możliwości współpracy.

Bezpośrednio po zakończeniu projektu swoją refleksję przesłała pani Olena Kolhan, która uczestniczyła w konferencji zdalnie z Donbasu:

Muszę przekazać Pani słowa radości uczestniczek projektu, szkoły letniej. Przekonuję Panią, że jest to bardzo ważne dla naszych studentów, w szczególności w czasie wojny. Jeśli mogę zacytować sms-a do mnie, którego otrzymałam od mojej studentki, to pisze ona tak: „Dziękuję, odpoczęliśmy duszą, zanim wróciliśmy do naszej strasznej wojny, to było

naprawdę ważne". Droga Pani, dziękuję od siebie osobiście za taki projekt, za zaangażowanie w niego, zaproszenie do Poznania, profesjonalizm.

I na zakończenie refleksja prof. UAM dr hab. Kingi Kuszak:

Projekt polsko-ukraiński RAZEM postrzegam jako przedsięwzięcie niezwykle ważne, wartościowe i unikatowe. Dla studentek i studentów był niewątpliwie do zdobywania pierwszych doświadczeń naukowych pod opieką znakomitych naukowców i naukowczyń. Studenci i studentki z Polski i Ukrainy po raz pierwszy prowadzili wspólne działania badawcze, gromadzili i opracowywali wyniki badań, dyskutowali nad nimi, wspólnie prezentowali wyniki swojej pracy podczas konferencji. Niektórzy z nich po raz pierwszy czynnie uczestniczyli w konferencji naukowej, mieli okazję stanąć w rolach prelegentów przed koleżankami, kolegami, przed specjalistami, wybitnymi naukowcami. Projekt był też okazją do rozwijania warsztatu pedagogicznego, nauczycielskiego, terapeutycznego. Część zespołów wypracowała interesujące propozycje rozwiązań dydaktycznych, oryginalne narzędzia do pracy z dziećmi w polskich i ukraińskich przedszkolach i szkołach. Projekt RAZEM był dla wszystkich uczestników doświadczeniem wzbogacającym kulturowo i rozwijającym zasoby osobowe. Wszyscy nauczyliśmy się otwartości, wrażliwości, empatii, słuchania siebie nawzajem, rozumienia swoich potrzeb i odpowiadania na nie. Stworzona przez nas przestrzeń wspólnego działania pozwoliła nam dostrzec, jak każdy z nas jest wyjątkowy, wnosi do wspólnych działań swoją wiedzę, umiejętności, doświadczenie i zaangażowanie. Z połączenia różnych indywidualnych zasobów i kompetencji powstała nowa jakość: wspólne doświadczenie, wymierne rezultaty wspólnych działań (zaprezentowane referaty, publikacje, wystawy, utwory artystyczne). Mam głębokie przekonanie, że przeżyliśmy wspólną wyjątkową przygodę w wymiarze: naukowym, dydaktycznym, kulturowym, ludzkim. Dla wielu uczestników i uczestniczek było to doświadczenie formujące, doświadczenie, które pozostanie na zawsze, będzie inspirowało i mobilizowało do działania w różnych sferach życia: codziennego, zawodowego, osobistego, społecznego z przekonaniem, że RAZEM MOŻNA WIĘCEJ.

Podsumowanie

Doświadczenie wspólnej realizacji projektu naukowo-dydaktycznego RAZEM jest wyjątkowe zarówno dla pracowników, studentów, doktorantów Wydziału Studiów Edukacyjnych, jak i dla pracowników, studentów, doktorantów uczelni z Ukrainy. Stworzenie przestrzeni wspólnego działania naukowego, dydaktycznego, artystycznego, połączenie wiedzy, kompetencji, wcześniejszych doświadczeń w nową jakość, jest wzbogacające dla wszystkich uczestników projektu. Stanowi ono niepowtarzalną okazję do bycia razem pomiędzy kulturami, pomimo różnic, w obliczu szans i możliwości, ale też trudności. Mobilizuje do przekraczania swoich osobistych granic, do „wyjścia” ze strefy komfortu. Daje też możliwość rozwijania kluczowych kompetencji dla współczesnego świata, takich jak komunikacja i współpraca. Wojna tocząca się w Ukrainie, za bezpośrednią granicą Polski, sprawiła, że dla Polaków i Ukraińców kompetencje „do bycia razem” stały się niezbędne do codziennego życia.

Aktualnie, budowanie wspólnego świata, choć z różnych perspektyw kulturowych i geograficznych, staje się możliwe i niezbędne. Globalizacja i rozwój technologii daje nam właśnie szansę na doświadczenie i współpracę między kulturami bardziej niż kiedykolwiek wcześniej. Projekt Polsko-Ukraiński RAZEM jest doskonałym tego przykładem. Studenci z Polski i Ukrainy, pracując zdalnie przez kilka miesięcy, współtworzyli projekty, rozwiązywali ważne dla nich problemy, a nade wszystko byli RAZEM i uczyli się siebie nawzajem. Stanowiło to równocześnie podstawę do powstawania nowych pomysłów i kolejnych aktywności.

Wymiernymi rezultatami naszych działań są przygotowywane do druku artykuły naukowe, konkretne plany wspólnych przedsięwzięć badawczych, edukacyjnych, terapeutycznych, artystycznych. Wspólne działania i ich rezultaty w postaci skryptów, materiałów dydaktycznych służą i będą służyły nauczycielom, pedagogom, terapeutom pracującym w instytucjach edukacyjnych do wsparcia indywidualnych potrzeb dzieci z Polski i Ukrainy. Wartością dodaną projektu są relacje społeczne i nawiązane przyjaźnie,

które będą owocowały w przestrzeni nauki, edukacji, w życiu codziennym, w budowaniu otwartej wspólnoty naukowców, studentów, doktorantów.

W najbliższej przyszłości planowana jest kontynuacja projektu. W przygotowaniu jest strona internetowa, na której zostaną umieszczone wytwory zespołów projektowych. Będzie ona przestrzenią upowszechniania wiedzy, a także integracji środowiska w wymiarze międzynarodowym i lokalnym. Planowane jest ponadto nawiązanie współpracy z fundacjami, stowarzyszeniami i instytucjami, które działają w obszarze szeroko rozumianej międzykulturowości na rzecz integracji i wsparcia migrantów, ze szczególnym uwzględnieniem społeczności ukraińskiej. Projekt Polsko-Ukraiński RAZEM stał się także inspiracją do tworzenia różnorodnych innowacji edukacyjnych, a też poszerzył znacząco świadomość społeczną na temat istniejących potrzeb i możliwości w obszarze edukacji międzykulturowej. Spotkał się on z pozytywnym odbiorem, zarówno wśród osób pracujących w środowiskach różnorodnych kulturowo, takich jak: nauczyciele, asystenci międzykulturowi, doradcy edukacyjni, terapeuci, jak i osób działających w innych obszarach. Równocześnie stał się inspiracją do kreowania nowych rozwiązań i praktyk edukacyjnych.

Aneks

Informacje na temat projektu dostępne są na:

<https://razem.web.amu.edu.pl/>

<https://www.youtube.com/watch?v=10g3M2E46do>

4. Думки учасників проєкту

Участь у проєкті та можливість поспілкуватися з людьми, які мають інший досвід, а часто й інший погляд на реальність, є, на думку учасників проєкту, дуже цінними. Студентки та студенти, які брали участь у проєкті, під час зустрічей до, у процесі та після конференції зазначали, що участь у проєкті дала їм можливість по-іншому поглянути на освіту, продемонструвала їм інші можливості та рішення. Для студенток з України можливість взяти активну участь у конференції була новим і надзвичайно важливим досвідом. Деякі з них зазначили, що візит до УАМ був їхнім першим справжнім перебуванням у стінах університету. Війна, яка триває в Україні, позбавила їх можливості навчатися стаціонарно, будувати безпосередні контакти з викладачами та одногрупниками. В індивідуальних і групових розмовах, наприклад, звучали такі роздуми:

Дякую за те, що я могла поглянути на небо і побачити зорі, а не військові літаки.

Ми приїхали сюди не спати, а жити – ми виспимось в Україні.

Я дуже схвильована, тому що УАМ буде першим університетом, який я відвідаю і побачу. Коли я починала навчатися в Україні, навчання було лише дистанційним.

Дякую за можливість висловитися, взяти активну участь у конференції, це дивовижно – мати можливість участі, будучи студентом, це дає мені відчуття, що мій голос важливий.

Українські студентки ділилися своїм особистим досвідом та роздумами. Їхні висловлювання свідчать про те, що проєкт був для них важливим і став джерелом натхнення.

Чим була для мене літня школа? Це було неймовірне проведення часу з однодумцями, пізнання нового напрямлення у сфері

педагогіки і нові дружні стосунки. Чим була для мене конференція? Це неймовірне поєднання двох культур, знань, навичок. Це неймовірний обмін досвідом між Польщею та Україною. Я з великим укліном і з вдячністю до Пані Деканки Кінгі і Пані Професорки Граржини та Вероніки, за цей супер проєкт. Я дуже хочу його продовження і розвитку подальшої дружби між нами (Тетяна).

Завдяки польсько-українському проєкту Разом останній тиждень червня був для мене насичений новими знаннями та неоціненним досвідом. Дякую викладачам та студентам Університету ім. Адама Міцкевича за цікаві тренінги та дискусії з педагогіки. Цей проєкт дав можливість польсько-українським студентам представити спільні результати, над якими працювали протягом січня-червня 2024 року. Також дякую своїй чудовій команді за спільну працю над проєктом "Студентські організації. Волонтерська діяльність" (Мар'яна).

Літня школа, це як ковток свіжого повітря, це тотальна зміна атмосфери. Для мене цей проєкт, це був виклик як по таймингу, так і по творчості. Найважливішим для мене було тримати зв'язок з командою і бути дружніми. Хоча команда у мене була найкраща. Під час проєкту я дізналася усі тонкощі і труднощі створення книги, які можуть виникати; важливість кожної людини з команди: від автора до перекладача з рецензентами.

Такі проєкти є дуже важливими для України та її молоді, адже це поштовх для розвитку. Також це нові виклики, нові враження, емоції, це новий досвід співпраці з колективом. Щодо наступних співпраць – мені дуже сподобався виступ студентки про аутизм у дівчаток. Я б хотіла в цьому аспекті розвиватися та більше дізнатися. Також на сьогодні актуальна сама інклюзивна освіта в Польщі та Україні, її плюси та мінуси, відмінності. А ще цікава тема діагностика аутизму (Олена).

Для польських студентів та студенток співпраця з українськими колегами також виявилася надзвичайно корисною. Можна було зіткнутися з різними поглядами на одну й ту саму педагогічну проблему, шукати різні рішення та йти до мети різними шляхами. Польські студенти

високо оцінили медіа-компетентність українських колег, їхню готовність до співпраці та надзвичайну відкритість, про що свідчать наступні висловлювання польських учасників проєкту.

Мені було дуже приємно брати участь у цьому проєкті, я познайомився з багатьма чудовими людьми і пережив безліч чудових моментів із тими, кого вже знав. Я дуже радий, що скористався можливістю попрацювати у сфері, яка мені цікава. Участь у проєкті дозволила мені не тільки розширити свій кругозір, зробивши власний внесок, але й спостерігати за тим, як розвиваються інші! Я дуже вдячний за те, що зміг бути частиною цього, і сподіваюся, що це не останній раз, коли я можу працювати з такою чудовою командою! (Патрик, студент УАМ).

Співпраця Університету ім. Адама Міцкевича в Познані з українськими університетами та зустрічі зі студентами, які відбулись на нашому факультеті, є надзвичайно важливими. Це не тільки можливість нових знайомств, але, перш за все, можливість зробити щось, що може бути реально корисне в майбутній праці. Надзвичайно приємно було зустрітися після року роботи з цими чудовими дівчатами, які отримують задоволення від того, що роблять.

Найважливіше для мене в цьому проєкті – це відносини та величезний рівень можливостей, які ми отримали. Я б хотів, щоб у нас було ще більше шансів для неформальної інтеграції з українськими студентами в майбутньому. Я задоволений дуже високим рівнем проєктів, які ми змогли реалізувати цього року. Думаю, що в наступних ініціативах ми повинні спробувати створити щось, що матиме шанс змінити наш локальний простір. Сподіваюся, що в недалекому майбутньому ми матимемо можливість відвідати студенток у вже безпечній, вільній Україні (Хуберт, студент WSE).

Було дуже цікаво і насичено. Я рада, що ми працювали в групах і познайомилися ближче один з одним. У мене залишилося багато позитивних емоцій та вражень, які я запам'ятаю на все життя.

Це був дивовижний тиждень, наповнений розмовами, розвитком, навчанням та розвагами (Каріна, студентка WSE).

Польсько-український проєкт "РАЗОМ" став для мене дивовижним досвідом і, смію стверджувати, важливою подією на шляху мого особистого та професійного розвитку. Досвідчені лідери створювали команди, сповнені ентузіазму та відданості справі, втілюючи цікаві освітні проєкти, а результати їхньої праці захоплювали, дивували, поглиблювали роздуми, зворушували та надихали, давали мотивацію не зупинятися на досягнутому. Однак найбільше мене вразила сама атмосфера проєкту, заснована на інтеграції, близькості, взаємній людській доброті та потребі бути РАЗОМ. Обмін взаємним досвідом, знаннями, думками та чуттєвістю у сприйнятті повсякденного життя відкрив для мене новий вимір як навчальної спільноти, що об'єднує два близькі народи: поляків та українців. Ми змогли хоча б на короткий час разом полежати на траві і подивитися на чисте, красиве і безпечне небо. РАЗОМ ми з надією дивилися в МАЙБУТНЄ! (dr Моніка Крістоф, викладачка WSE).

Для мене проєкт, який ми виконували в групі, був цінним у багатьох аспектах. По-перше, він надав можливість дізнатися про методи арт-терапії, які використовуються в роботі з дітьми та молоддю з особливими освітніми потребами в Україні. Також я дізналася про широкі можливості для розвитку в Університеті імені Адама Міцкевича в Познані та про відкритість нашої академічної спільноти до різноманітних незвичайних видів діяльності. Нас усіх об'єднувала творчість, нестримна мотивація, позитивна енергія та взаємна доброзичливість. Крім того, тема терапевтичного значення фотографії, яку ми підняли в нашій групі, стала для мене чудовою можливістю повернутися до діяльності, яку я здійснювала в своїй молоді роки на користь людей з інтелектуальними обмеженнями. Я дуже рада, що змогла стати частиною такої цінної справи з міжнародним значенням (dr Матильда Пахович, викладачка WSE).

Польську та українську перспективу репрезентує Ірина Твердохліб. Вона зараз навчається на Факультеті освітніх наук Університету імені Адама Міцкевича в Познані, а до початку війни навчалася в Україні. Її роздуми про участь у проєкті, його перебіг та бачення майбутньої співпраці подаємо нижче.

Яке значення мав для тебе цей проєкт?

Я мала можливість познайомитися з різними фахівцями та активістами з Польщі та України, обмінятися досвідом та думками, що збагатило моє розуміння сучасних викликів та шляхів їх подолання. Проєкт став не лише джерелом нових знань, але й стимулом для саморозвитку та професійного зростання.

Що для тебе було найважливішим у цьому проєкті?

Найважливішим для мене було усвідомлення сили спільної праці та можливостей, які відкриває співпраця. Було неймовірно організувати та реалізувати цей проєкт, та ще й в умовах таких труднощів, як війна в Україні, перебої з електрикою та багато інших чинників. Учасники з України приїхали на літню школу і були дуже зацікавлені у спільній роботі. Учасники мали різні погляди, досвід і вміння, але разом ми досягли спільної мети. Я зрозуміла, як важливо слухати інших, бути відкритою до нових ідей і мати бажання працювати разом для досягнення спільних цілей.

Чого ти навчилася завдяки цьому проєкту?

Проєкт дозволив мені здобути багато нових знань та навичок. Я вдосконалила свої комунікаційні навички, вміння перекладати з української на польську і навпаки, вміння адаптуватися до змін і швидко реагувати. Я навчилася бути більш впевненою в собі та керувати діяльністю групи і розподіляти ролі в команді. Тепер я маю досвід участі в проєкті міжнародного рівня, і в майбутньому зможу розвивати набуті знання, беручи участь у подальших проєктах.

Як ти бачиш подальшу співпрацю? Можливо є інші форми співпраці?

Подальшу співпрацю я бачу у продовженні роботи над спільними проєктами та ініціативами. Було б цікаво організовувати регулярні зустрічі або семінари для обміну досвідом та новими ідеями. Ми також могли б розглянути можливість створення онлайн-платформи для співпраці, де учасники могли б ділитися матеріалами, консультуватися один з одним і працювати разом над новими проєктами.

Чому такі проєкти важливі в контексті подій, що відбуваються в сучасному світі?

У сучасному світі, де ми опинилися перед багатьма глобальними викликами, такими як кліматичні зміни, пандемія, війни, соціальна нерівність та інші важливо об'єднувати зусилля та шукати спільні шляхи їх вирішення. Такі проєкти сприяють міжнародній співпраці, обміну знаннями та досвідом і допомагають формувати нове покоління лідерів, здатних ефективно реагувати на виклики сьогодення. Це допомагає створювати мережі підтримки та солідарності, що є надзвичайно важливим у нестабільному світі. Я надзвичайно вдячна за можливість долучитися до цієї ініціативи та з нетерпінням чекаю на нові можливості співпраці.

Одразу після завершення проєкту Олена Колган, яка відвідала конференцію дистанційно з Донбасу, описала нам свої враження:

Мушу передати вам слова радості учасниць проєкту, літньої школи. Переконаю вас, що це дуже важливо для наших студентів, особливо під час війни. Якщо дозволите, я процитую смс-повідомлення, яке я отримала від своєї студентки, вона пише наступне: Дякую, ми відпочили душею перед поверненням на нашу страшну війну. Це було дуже важливо. Шановна пані, дякую Вам від

себе особисто за такий проєкт, за Вашу відданість йому, за Ваше запрошення до Познані, за Ваш професіоналізм.

І на завершення, коментар prof. UAM dr hab. Кінґи Кушак:

Я вважаю Польсько-Український проєкт РАЗОМ надзвичайно важливим, цінним та унікальним починанням. Для студентів і студенток це, безсумнівно, був шанс отримати свій перший науковий досвід під керівництвом чудових науковців. Уперше студенти та студентки з Польщі та України проводили спільну дослідницьку діяльність, збирали та узагальнювали результати досліджень, обговорювали їх, а також спільно презентували результати своєї роботи на конференції. Деякі з них вперше брали активну участь у науковій конференції, мали можливість виступити в якості доповідачів перед колегами, фахівцями, видатними вченими. Проєкт також став можливістю розвинути педагогічні, викладацькі та терапевтичні навички. Деякі команди розробили цікаві пропозиції дидактичних рішень, оригінальні інструменти для роботи з дітьми в польських та українських дитячих садках і школах. Проєкт РАЗОМ збагатив усіх учасників культурним та особистісним досвідом. Ми всі навчилися відкритості, чутливості, співпереживанню, вмінню слухати один одного, розуміти і реагувати на потреби один одного. Простір, який ми створили для спільних дій, дозволив нам побачити, наскільки кожен з нас є унікальним, несучи свої знання, вміння, досвід та відданість спільній справі. З поєднання різних індивідуальних ресурсів і компетенцій виникла нова якість: спільний досвід, реальні результати спільної діяльності (презентовані доповіді, публікації, виставки, мистецькі витвори). Я твердо переконана, що ми разом пережили унікальну пригоду в наступних вимірах: науковому, дидактичному, культурному, людському. Для багатьох учасників це був формуючий досвід, досвід, який назавжди залишиться, буде надихати і мобілізувати їх до дій у різних сферах життя: повсякденному, професійному, особистому, громадському, з переконанням, що РАЗОМ МОЖЕМО БІЛЬШЕ.

Підсумок

Досвід спільної реалізації науково-дидактичного проєкту РАЗОМ є унікальним як для працівників, студентів, докторантів факультету освітніх наук, так і для працівників, студентів, докторантів університетів з України. Створення простору для спільної наукової, дидактичної, мистецької діяльності, поєднання знань, компетенцій, попереднього досвіду в нову якість сприяє розвитку всіх учасників проєкту. Це унікальна можливість бути разом у просторі різних культур, незважаючи на відмінності, там де є можливості та перспективи, але також і труднощі. Це мобілізує до подолання власних кордонів та змушує «виходити» із зони комфорту. Це також можливість розвитку ключових для сучасного світу компетенцій, таких як комунікація та співпраця. Війна, що триває в Україні, по той бік польського кордону, показала, що вміння «бути разом» має важливе значення для щоденного життя поляків і українців.

Нині побудова спільного світу, хоч і з різних культурних та географічних перспектив, стає можливою і необхідною. Глобалізація та розвиток технологій як ніколи раніше дають нам можливість пізнавати та співпрацювати між культурами. Польсько-український проєкт РАЗОМ є чудовим прикладом цього. Працюючи дистанційно протягом декількох місяців, студенти з Польщі та України спільно створювали проєкти, вирішували важливі для них проблеми і, перш за все, були «разом» і вчилися один у одного. Водночас це стало основою для нових ідей та подальшої діяльності.

Речовими результатами нашої діяльності є підготовлені до друку наукові статті, конкретні плани спільних наукових, освітніх, терапевтичних та мистецьких проєктів. Спільна діяльність та її результати у вигляді сценаріїв, дидактичних матеріалів служать і будуть служити вчителям, вихователям, терапевтам, які працюють в освітніх установах для підтримки індивідуальних потреб дітей з Польщі та України. Додатковою цінністю проєкту є встановлені соціальні зв'язки та дружні

стосунки, які принесуть свої плоди у сфері науки, освіти, повсякденного життя, у побудові відкритої спільноти науковців, студентів та аспірантів.

У найближчому майбутньому планується продовження проєкту. Розробляється веб-сайт, на якому будуть розміщені напрацювання проєктних груп. Це буде простір для поширення знань, а також для інтеграції спільноти на міжнародному та місцевому рівнях. Планується налагодження співпраці з фондами, асоціаціями та інституціями, які працюють у сфері міжкультурної взаємодії для інтеграції та підтримки мігрантів, з особливим акцентом на українську спільноту. Польсько-український проєкт РАЗОМ також став натхненням для створення різноманітних освітніх інновацій та значно розширив суспільну обізнаність про існуючі потреби та можливості у сфері міжкультурної освіти. Він був позитивно сприйнятий як тими, хто працює в багатокультурному середовищі, наприклад, вчителями, міжкультурними асистентами, освітніми консультантами, терапевтами, так і тими, хто працює в інших сферах. Водночас він надихнув на створення нових рішень і практик.

Додаток

Інформація про проєкт знаходиться за посиланнями:

<https://razem.web.amu.edu.pl/>

<https://www.youtube.com/watch?v=10g3M2E46do>